Etiam breuiloqua est illa substitutio qua substitutiōis vnius psone ad aliā fit repetitio. Itē breuiloqua illas tot z eodē mō significat substitutiones. vt significant eius verba vel queuis aliūde sumpta significata. Et dicit̄ breuiloqua. id est breuibus verbis fit z breuibus verbis cōphēdit plures substitutiōes. vt no. Accur. z Bar. ff. d vul. z pu. substi. de hoc vide infra. Substitutio breuiloqua.

Brocartica materia dicit̄ q̄ ē ɔtrariarū opinionū rōnib9 inuoluta.

Brutus dr̄ quasi obrutus. qz sensu caret. et est sine ratione z prudentia fm Isid. vnde brutire. i. infatuare.

Bubulus est magnus et siluestris bos. sed buculus est paruus bos.

Bucus ē garrulus qui ceteros oris loquacitate nō sensu supat. fm Isid.

Bulla est signū pape vel lr̄a quā dat papa. vel ornamentū regale.

De Ca

Caducum legatū fm Azo. in sū. C. de cadu. tollen. est qd̄ deficit post mortē testatoris quacūqz rōne. Et qz q̄busdaz modis z rōnib9 iniquis. z olim legata fiebāt qñqz caduca. ideo lex ponit vnā rubricā d cadu. tollē. Et differūt p nō scriptū quasi caducum. z vere caducū. vnde legatū p non scriptū est qñ legat̄ alicui dānato in metalluz vel nō existēti in rerū natura. puta nō noto. q̄si caducū ē qñ non oīno cadit. Sed vere caducuz est seu dr̄ qñ legatarius vixit post mortē testatoris. z supuenit ei ɔditio pp̄ter quā efficitur incapax legati. Sz in alio casu legat̄ illi qui est in rerū natura sed morit̄ ante mortē testatoris. Primū accrescit sine onere. Scd̄a duo cū onere.

Calcitrosus equus est q̄ solet calce ferire. i. pedib9 retro se pcutere.

Calculator fm Isido. dr̄ a calculis. i. lapillis minutis q̄s antiq̄ in manib9 habuerūt cōponendo numeros.

Calculus. i. cōput9. C. d erro. cal. l. vna. Itē id ē cause cognitio z enūeratio. vt. C. de iudi. l. rem nō nouā. Item. i. sententia diffinitiua. C. de ap. si actor. vide aliquid d calculo de fide instru. cū dilectus.

Calumnia fm Hostien. in sum. ē cum quis ex certa scientia iniuste agit vl' resistit. ff. ad turpi. l. ij. §. calūniari. Uel ē petitio iniusta ex certa scientia in iudicio facta. et iuste petitioni iniusta responsio. vel est falsa criminis impositio. ff. de v̄bo. signi. l. j. in p̄n. et l. si q̄s calumniet̄.

Calamitas ē infelicitas vl' miseria q̄ euacuat oīm bono. vel ē pena vel labor imēsus.

Calūniator ē q̄ scienter alicui falsa crimina imponit vexandi occasiōe. Uel fm Isido. Calūniator a calūniādo id ē frustrādo vel decipiendo dict9 est. Et inde dr̄ iuramentū calūnie scz vitāde. Et ē assertio vere petitionis vel repulsiōis fm Hos. cū quis iurat se bona fide z nō calūniādi aīo causaz mouisse. vel qꝫ venerit ad reluctandū putās se bona iusticia vti. C. de iura. calum. l. ij. §. j. Et habet quinqz capitula. vt. c. j. eo. ti. vbi versus dicit. de h̄ in glo. Et q̄ calūniose accusat debet officio z b̄nficio p̄uari z in exilium deportari. c. j. pall'. Idem no. Cy. in. l. sciuerit. de excu. tu.

Calūniari fm Azo. in sum. C. de calū. est falsa crimina sciēter intētare z alicui opponere vl' imponere. Et ex eo qꝫ quis nō probauit crimē calūniari videtur. licet tex. videatur sonare in ɔtra. qꝫ talis nō sit calūniat9. ij. q. iij. §. notandū. vbi dr̄. calūniari ē falsa crimina intētare seu intēdere. Preuaricari v̄o crimīa abscōdere. Tergiuersari in vniuersum ab accusatōe desistere. Sed nō vtiqz q̄ nō pbat qd̄ intēdit calūniari ptin9 videt̄ similis tex. in. l. j. ff. ad senatuscō. turpil.

Cancellarius nomē accepit a cancellando. Cācellare enī est lineaz ducere vel dānare. vñ lr̄a vl' scriptura q̄ damnat̄ cū linea per mediū ducta dr̄ cancellata. Et inde dr̄ cancellari9 cui9 officiū ē rescripta vl' respōsa imperatoris z mādata inspicere z male scp̄ta cācellare. z b̄nscripta cum signaculo suo signare z sigillū eis imp̄mere. Inde etiaz venit archicancellari9 q̄si p̄nceps cancellarie fm Azo. i sum. Differūt tñ cācellare z suppūctare. quia cācellare ē lr̄az linea p mediū ducta dānare. Sz suppunctare est lr̄as pūctis sup positis dānare.

Calliditas. Reqre infra dolus malus. Est enī calliditas dolus adhibitus tacēdo. vt no. ff. de do. ma. l. j. in glo. Inde callid9. id est fallax vel astutus.

Caligatus.i.miserrim⁹. Inde caligat⁹ miles dr̃ q̃ habet ferreas ocreas vl' caligas d̃ coreo. Etiã idem est qd̃ infirmus vl' obscurus. Has expositiones facit glo.in.l.a caligato.C.de nup.

Canonia est ius qd̃ puenit ex electione ꝛ receptiõe in fratrẽ. vl' est ius pcipiẽdi fructuꝫ pbẽde siue reddit⁹.c.relatũ.de pben.

Canonica monitio ẽ qñ interuenit citatio cũ trib⁹ monitiõibus. vl' vna pemptoria tres ptinẽs. de qua in.c. pstitutionẽ. de sen.ex. com.libro.vj.

Canonica portio de canone deputata ecclesie parrochiali de relictis parrochiano defuncto illi eccl'e vbi elegit sepulturam cuꝫ alibi q̃ i parrochiali elegerit eaꝫ. Et ƒm varias ꝯsuetudines alia ꝛ alia. Nã alicui medietas. alicui tertia. alicui quarta daẽ. d̃ sepul.c.certificari

Canon grece est regula latine.iiij.di.canon. Et in vna significatiõe ẽ id qd̃ in ꝯcilio generali vl' puinciali statuiẽ. ꝛ sic capiẽ de cõstitu.c.canonũ statuta. In alia significatione videẽ esse id qd̃ ab emphiteota de re emphiteotica soluiẽ. ꝛ sic videẽ sumi ab Azo.i sum.C.de iur.emphi.℣.ex hoc aũt ꝯtractu Etiã dr̃ illud qd̃ sumiẽ p pedagio vl' vectigali.ff.d̃ publi.ꝛ vecti. Et nota q̄ qñ papa vult condere canones pñt epi cõtradicere q̄ nõ ꝯueniũt ꝯsuetudini regionis eoꝝ.di. iiij. Erit aũt lex.ꝛ nota.in.c. seq.in ℣si. iudicẽ. vbi q̃riẽ an snia pape pualeat snie epoꝝ. Et q̄ nõ.q2 orbis maior ẽ vrbe.xciij.di.legim⁹. post mediũ.ꝛ ibi glo.q̄ statutũ ꝯcilij p̃iudicat statuto pape.ar.ꝯtra.ibidem.

Canon largitionariũ tituloꝝ est summa tributi ꝛ p̃staẽ de regulari p̃statione a puincialib⁹ fisco. Et dicũtur tituli ex specialib⁹ titulis.i.litteris breuibus cauta legũẽ. vt.C. de iure fisci.l.pe.et.C.de anno.ꝛ tribu.l.iij ℣.acceptationes.ꝛ.l.j.de canone largi.ti.li. x.ƒm Accursi.

Canon frumentarius vrbis romane est certus numer⁹ mẽsurarum frumẽti q̃ singulis annis metebãẽ rome.l.j. et.ij.eo.ti.li.xj.qd̃ erat etiã de oleo. Et ꝯtra hoc nõ licebat alicui bñficiũ vel indulgentiã aut puilegium impetrare ꝛ impetratũ nõ valuit. vt ibideꝫ dr̃. Item canonũ q̃dam est late sentẽtie. q̃dam ferende. Et p̃mus exprimiẽ p verbuꝫ innodatus vel eoipso. Secundus p verbũ innodeẽ. vt est glo.in.c. q̃cũq3 de here.li.vj Itẽ canon habet sub se quattuor spẽs.xxv q.ij.si quis dogmata.

Canonia est nomẽ tituli ꝛ iuris. pbenda ℣o nomen facti.ꝛ cadit in extraneũ. vt no. Innocen.in capi.cum.m.de ꝯsti. Quere infra pbenda.

Capere est ita accipe q̄ id qd̃ capis tuũ fiat Vñ aliud ẽ cape et aliud accipe. q2 capere est cũ effectu qd̃ secũ remãsurũ ẽ. ido nõ videẽ q̃s cape qd̃ erit restitutur⁹. s3 accipe est si q̃s nõ sic accipiat vt habeat. ꝛ sic accipe potes illud qd̃ nõ fit tuũ accipiẽdo. rubri.j C.li.x.ꝛ.ff.de ℣.sig.l.aliud ẽ cape.

Capiẽdis.i.distrahendis pignorib⁹ tributorũ. Req̄re infra pign⁹ tributa.

Captio.i.deceptio. Inde captiosum. et ẽ deceptorium vl' deceptiosum aut dolosum. vt notat Johã.an.de offi.delega.si duo.li.vj in glo.j.in fine.

Captio cã mortis al's capio ƒm Azo. est qñ p mortem alicui⁹ occasio capiendi obuenit alicui. except3 his capiẽdi figuris ꝛ causis q̃ certis ꝛ ꝓprijs noib⁹ nũcupanẽ. vt hereditas legatu ꝛ fideicõmissum. quia sc3 tal' captio vl' caplo nõ incidit in naturã acceptionis hereditat3 legati vl' fideicõmissi. Et cã mortis caplo ƒm Azo.in sum.C.de dona. cau.mor. est cum post morteꝫ alicuius aliq̃d daẽ alicui causa ꝯditionis implende vl' aliq̃d puenit ad aliqueꝫ mortis occasione nec tñ aliquo certo trãslationis vel acceptionis noie nuncupaẽ. Verbi gratia. Fũdũ tibi cõmisi vt titio dares. cũ tu post morteꝫ meã nõ haberes fũdũ dare titio dedisti sticho. q̃ forte ẽ heres. ꝛ stich⁹ tũc cã mort3 capit cũ fund⁹ ei donaẽ cã mortis. q2 donatio merã obtinet volũtatem vl' libertatẽ et nõ emptam vel conditionatam.

Capitio. Req̄re supra annona.

Capitatio ciuiũ cẽsib⁹ eximẽda capitatio.i. cẽsus capitis. vnde dicebãẽ ciues romani p excellentiã exempti ꝛ q̃dã orietales puincie.l.vnica.C.eo.ti.lib.xj. Quidaꝫ tñ dicũt q̄ loquiẽ illa lex in plebe cuiuslibet vrbis captiose p hoc q̄ dicit excipiẽ.

Capite censure dr̃ qui dat censum pro capite.C.i in.qui.cau.colo.cen.domi.accu.post sunt.li.xj.

Capitalis inimic⁹ quis dicatur vide Accursi.ff.de arbi.l.licet autem.in glo.iij.et.ff.de

testi.l.iij.§.ij. in glo. et Bar.ff. de q̄sti.l.j.si
quis dicatur.

Capitulũ vno modo est locus vbi res capi-
tales firmant̄. Scd̄o significat lectionem
Tertio distinctionẽ.vt ille habet quinq̃ ca
pitula.Quarto significat ꝯgregatiõez mul
torũ.⁊ p̄cipue viroꝝ ecclesiasticoꝛuꝫ.et no.
Jo.an.in.c.capitulũ.de rescriptis.

Captiui et postliminiũ reuersi. Req̄re infra
postliminiũ.

Capitis diminutio est status cõmutatio.vt
qñ liber efficit̄ seru⁹.Et est triplex diminu-
tio capit̄.scꝫ maxia.media.⁊ minima. Mi
nima capitis diminutio est qñ quis nec ci-
uitatẽ in qua morat̄ nec libertatez amittit.
sed tamẽ patit̄ ꝯtra se status cõmutationez
vel minoꝛationẽ circa familiã.vt qui iuris
sui est alieno iuri incipit esse subiectus.ve-
luti ꝑ arrogationez. aut cũ quis emãcipat̄
q̇ pꝛimo erat in aliena potestate Et debet i
telligi p̄dicta p̄scriptio cũ ꝑmutatur status
hominis facto eius interueniente. vl'in cõ
dẽnando vel in emancipando vl'arrogãdo
vl'adoptãdo.vel etiã in reuocãdo ex ingra
titudine.vñ licet patre alicu⁹ moꝛtuo mu-
tet̄ eius status.qꝛ sui iuris ẽ fact⁹.non ideo
capite diminutus est. Et status hic ponit̄
ſm Azo.ꝑ ciuitate et libertate.vel ciuitate
tm̄.vel patria potestate. seu ꝓpria potestate
aut media. Tria eni sunt q̄ habet hõ.scꝫ ci-
uitas.libertas ⁊ familia.⁊ ſm hec tria sunt
tres capitis diminutiões. Media capitis
diminutio est.cum salua libertate ciuitas
amittit̄.vt cum q̇s depoꝛtat̄ seu relegat̄ ad
exiliũ ꝑ quinquenniũ.vel bannit̄. Maxia
capitis diminutio ẽ cũ ciuitas amittit̄.nec
libertas retinet̄.vt cũ depoꝛtat̄ quis in in-
sulam ⁊ seruus efficit̄.aut i metallũ dãnat̄.
⁊ sic etiã bãnit̄ in opus metalli. vl'si maioꝛ
xx.ãnis patit̄ se venũdari ad p̄ciũ ꝑticipã-
dũ vl'si manumissus i seruitutẽ ex igratitu
dine reuocet̄. Pena aũt dãnandi in metal-
lũ hodie locũ nõ habet.vide instit.de capi.
diminu.ꝑ totũ.⁊ Spe.ti.d̄ tuto.§.tutela.

Capsarij dicunt̄ qui in balneis vestimenta
suscipiut custodiẽda. Uel aliter sunt illi q̇
poꝛtant alijs libꝛos ad scholas.

Carbonianũ. Req̄re supꝛa Bonoꝝ posses-
sio carboniana. Uñ ſm Azo. dicitur a car
bonio inuentoꝛe vl'auctoꝛe. Et datur solũ
nato ⁊ nõ nascituro i quo differt ab edicto
de ventre in possessionẽ mittẽdo.qđ subue
nit nascituro.

Carbonũ appellatione quid cõtineat̄.vide.
ff.d̄ ꝟbo.sig.l.carbonũ.vbi appellatõe ma
teriati nõ continet̄ materia.vt appellatiõe
libꝛoꝛũ nõ carte.ff.de lega.iij.l.libꝛoꝛuꝫ.§.
ꝙ tamẽ. Nec ecõtra appellatiõe materie cõ
tinet̄ materiatũ.l.seru⁹.co.ti. Et sic nõ cõti-
nent̄ ligna ad coquẽdũ.vl'calefaciendũ.qꝛ
non sunt carbones.

Cartularij iudices dicebant̄ olim illi qui ab
imperatoꝛe habebant potestatem iudican-
di ⁊ illos solum qui coꝛaꝫ eis eligebant li-
tigare.⁊ poterant eligere sine consensu pro
pꝛioꝛũ iudicum. sicut traditur in glo.l.j.ff.
de iudicijs.

Carthophilacia est armariũ vel loc⁹ in quo
carte reseruãtur Et dicit̄ a carta qđ ẽ instru
mentũ vl'scriptura. ⁊ philaxe ꝯseruare. q̄si
⁊c.vt no.c.j.de ꝓba.⁊.c.ij.xc.distin.

Carta seu instrumẽtum seu rescriptũ dicitur
falsa seu falsũ bene quattuoꝛdecim modis
vt nota.in.c.in memoꝛia.distin.xix.in glo.
verbi falsa. Pꝛimo ex dicto vel tacito. Se
cũdo scripto. Tertio facto. Quarto sine te-
stibus. Quinto ꝑ subscriptiões varijs ma-
nib⁹ notatas. Sexto ꝑ alienũ sigillũ dũ ꝓ-
pꝛium habeat.vt ibi.

Caracter ꝓpꝛie ẽ signaculũ quoddã q̄ aliud
insignit̄ vt oꝛdinet̄ in aliquẽ finẽ.sicut cara
ctere insignit̄ denari⁹ ad vsum cõmutatio-
nis. Et milites caractere insigniunt̄ q̄n ad
militiaꝫ deputati. Homo autem fidelis ad
duo deputat̄.ad fruitionẽ glie.⁊ ad hoc in-
signit̄ signaculo grẽ. Apoc.vij. Nolite no
cere terre ⁊ mari.quoadusq̃ signem⁹. Se-
cũdo aia fidelis deputat̄ ad recipiendũ vl'
tradẽdũ alijs q̄ ꝑtinẽt ad cultuꝫ dei.⁊ ad h̄
insignit̄ caractere sacramentali.id est signo
indelibili anime impꝛesso.

Carena dicit̄ a carẽtia hominũ vel cibarioꝛ-
rũ.naꝫ ꝑ q̄draginta dies ieiunãt in pane ⁊
aq̄.⁊ includũt̄ in aliq̄ secreto loco iuxta ec-
clesiã vbi nõ habẽt ꝯsoꝛtiũ hoim. vt notat
Berñ.in.c.accusasti.de accu. Et simile no.
glo.in.c.ij.de spõ.

Carrucarij scisoꝛij et atriarij idem sunt.vi-
delicet serui ⁊ custodes atrij.

Cardinales dicti sunt a cardine.qꝛ sicut ho-
stium regit̄ a cardine.sic per eos regitur ec
clesia vniuersalis.xxxiij.distinc.pꝛesbyteri

Dicunt̃ etiã quãdoq̃ cardinales.id est p̃n cipales.quia p̃ eos debet officium in eccle sia regi.

Carnificare ē carnes facere sc; mactare. Jn de carnifex q̃ carnes facit ⁊ vẽdit.ꝺ appella. significãte. Etiã homicide solẽt dici carni fices.vt glo.iiij.in cle.j.de vi.⁊ ho.cleri.

Caselle sunt granaria in quibꝫ fruct⁹ compo nunt̃.ff.de iudi.l.j.⁊ dr̃ q̃si cellule granario rum.alias granoꝝ.

Castellus ẜm Alberi. vel castellũ ẜm alios dr̃ ẜm Spe.receptaculũ qꝺ aquã publicã suscipit que ducit̃ ad aliqꝺ p̃diũ irrigãdu;. Require infra interdictũ.de aqua cas.edu. vt.ff.de aqua coti.⁊ esti.l.j.§.eq̃ssimũ. Ali as.l.castrũ.ff.de lega.ij.l.ticia.§.finali.

Castrũ si vẽdat̃ iuspatronatus ei annexũ ac cedit.secus si vendo palaciũ vbi est eccl'ia vbi habeo iuspatrona.de h̃ vide Jnno.ĩ.c. ex lr̃is.de iurepatrona.⁊ Hosti.ĩ sum. ꝺ iu repatrona.§.q̃liter.ij.q.vij.accusatio.

Cassitare ē minutatim vel minime stillare.

Castrẽse peculiũ. Reqre infra peculiũ.

Cathedra ẜm Hug.est grecũ.et ponit̃ p̃ ex celsa sede iudicis p̃sidẽtis.⁊ dicit̃ a cathos id est sedes.⁊ edra spõda.quasi spõdata se des. Et ponit̃ etiã p̃ sede doctoris.ita dicit glo.in cle.dudũ.de sepul.et allegat ibi gre cismũ. Unde. Rex soliũ. doctor cathedra; iudexq̃ tribunal.

Cathedraticum est qꝺ soluit̃ annuatim epi scopo a suis clericis sue diocesis in signu; subiectõis vel obedientie.et etiã sustẽtatio nis.⁊ est duoꝝ solidoru;.vt.x.q.iij. placuit ⁊ de offi.ordina.ꝯquerente. Et dicit̃ cathe draticũ.q2 soluit̃ ad honorem cathedre epi scopalis.x.q.iij.c.j.⁊ non debet exigi vltra antiquũ moꝛē.ea.q.nec numer⁹. Per quod colligit̃ q̃ põt currere prescriptio in quãti tate cathedratici.c.olim.de censi.sed totali ter non p̃scribit̃ q̃n soluat̃ ẜm no. Jo. theo to.xvj.q.vij.quicunq̃. Et vide archi.c.j.ꝺ p̃bẽ.li.vj.vbi ꝯtrariũ alleget Hos.⁊ Hug. xiiij.q.ij.in p̃n.

Cathecizare est imbuere.docere seu instrue re.vel bñdicere. Jnde cathecismus. Nam ante baptismũ instrui debẽt baptizandi in fide.⁊ p̃cipue adulti.de ꝯsecra.di.iiij.ante. xx.ita nota glo.in.c.p̃ cathecismũ.ꝺ ꝯgna. spiri.li.vj.

Cathecuminus instruct⁹ dr̃.vel qui baptiza ri ꝓponit medio t̃pe simbolum dei discens xlviij.distin.§.j.⁊.c.quoniã multa. Uel di cit̃ audiens.eo q̃ doctrina; ante valuas ec clesie audiat cũ suscipe velit baptismũ.

Catholog⁹ est supioꝛ ps molẽdine.ff. de fũ. instruct.l.cũ delamonis.

Castrametoꝛ.id est pono.figo vel diuido ca stra.

Cathomus est flagellum ex virgis factum in modum scobe.⁊ tali vtuntur religiosi in capitulis.

Cautio hec dictio ex ꝓp̃io significato signi ficat nudam ꝓmissionē ex qua inducit̃ fir ma obligatio. C.ꝺ verbo.signi.l.sanctim⁹. vt quis tenet̃ cauere de euictione de vitijs et morbis. Et intellige nudã a fideiussori bus ⁊ pignoribꝫ.sed nõ a stipulatione.na; astrict⁹ cauere:debet a stipulatõe cauere vt obligatio sit firma.l.penult.§.docere.ff.ne quis in ius vocat̃.se.vi. eximat. et de cleri. nõ residẽ.c.relatũ. Quãdoq̃ significat cu; pignoribꝫ vl' fideiussorib⁹ quando h̃ aliud verbũ ei adiunctu; declarat.vt mandaui p̃ curatori vt recipiat idoneã cautionem a de bitore.al's non darem dilationē. ibi cautio intelligit̃ cum fideiussoribꝫ vl' pignoribus. l.si mandato.§.fi.ff.manda. Ratio signifi cati sumit̃ ex verbo idoneam qꝺ apponitur vt addat ⁊ fortiorē cautionē exprimat qua lis nõ esset p̃ stipulationē solam. Item pre tor ibi iubet pro collatione bonoꝝ facien da recte caueri vt.l.j.§.iubet.ff.de collatio. bono.significat cum fideiussoribus vl' pi gnorib⁹.vt.§.caueri. ea.l.⁊ hoc ratiõe ver bi recte. Quandoq̃ significat cum fideius soribus ⁊ nõ cum pignoribus quando cau tio de procuratore exigitur.l.j.ff.de p̃cura. per.l.p̃torie.ff. ꝺ preto.stipulati. Et hec est cautio pretoria requirẽs fideiussores ex le ge positiua pretoris preall'.que est facta ꝓ pter honestate; iudicij.vt eni proui sio leg̃ aliquid operet̃ ⁊ nõ inutilis sit.l.si quando ff.de lega.j.tũc ex iusta causa quãdo debi tor bona dilapidat iudex facere debet q̃ ca ueat creditori.

Cautio est generale nomen omniũ securita tum quotiẽs quis securus reddit̃ ꝺ eo qꝺ sibi ꝓmittit̃. Uñ. Cautio priuata cum tri no teste notata. Hoc ius est nacta qꝺ cau tio publice facta. Et diuidit̃ ĩ multas spẽs q2 alia est cautio hypothecaria. alia cyro

graphia. Et p̄nt dici satisdatiões. etiã cautio d̕r carta in q̄ scribit̃ cõputatio. vt Luce. xvj. Accipe cautionẽ tuã ⁊c̃.

Cautio rati dãda est cũ de mãdato dubitat̃ C. de ꝓcur. l. j. Et d̕r illa securitas q̄ reqrit̃ a ꝓcuratore actoris pro dn̄o cuius nomie agit qd̕ ratũ habebit oẽ illud qd̕ ĩ iudicio p illũ factuꝫ fuerit. vnde cauere de rato vel satisdare ẽ ꝓcuratorẽ actoris ꝓmittere velle ꝑseuerare vsq3 ad finẽ litis.

Cautio fideiussoria est qñ ĩteruenit fideiussor principali obligationi. Et dicit̃ satisdatio. ⁊ he sũt multe. vt d̕ lite ꝓsequẽda. iudicio sisti. iudicatũ solui. ⁊ de rato.

Cautio fidei ꝓprie interuentu. d̕r q̄ fit p fidẽ ꝑstitã sine solẽnitate iuramẽti.

Cautio iuratoria est qñ compromissio iuramẽto firmat̃. vt qñ iuro solẽniter me debere aliq̄d vel impleturũ ꝓmitto.

Cautio nudo pacto est cũ aliquis fidem tã tã habet de me ꝗ cõtentus sit nuda ꝓmissione mea. Et h̄ ꝓprie d̕r pollicitatio vl̕ pollicita cõuentio. Unde vere ⁊ ꝓprie d̕r satisdatio ⁊ satisfactio dici potest. Sed satisdatio ꝓprie est cum duo paciscentes duas scripturas sub eadẽ forma verborũ inter se conficiunt ⁊ mutuo tradũt. ⁊ pollicitatio et satisdatio cautele dici p̄nt ꝓprie loquẽdo.

Cautio pignoraticia siue hypothecaria ẽ cũ pignus tradit̃. aut hypotheca supportat̃. et d̕r etiam satisdatio.

Cautio de euictione dicitur quando securitas prestanda vel prestita emptori a venditore sit ea ꝯditiõe vt si ab eo euincat̃ venditor ei restituat extimatiõeꝫ rei ĩ duplũ vl̕ in simplũ ꝓut ĩter eos prius ꝯuentũ est.

Cautionũ aũt alie multe p̄nt esse species ꝓut ad diuersas materias applicãtur. Unde Spe. in tractatu libel. titu. de pignoribus. §. sequit̃. vbi quasdaꝫ alias species cautionum ꝓsequit̃.

Cautio de damno infecto est que prestatur cum tua domus ruinosa ruinaꝫ minat̃ domui mee. vel etiam prestatur s̃m quosdam cum timeo ꝗ aliquis mihi insidiet̃ possuꝫ agere vt mihi prestet cautionem ne me offendat.

Cautio de opere moliendo quaꝫ prestat ille quãdoq3 cui nunciat̃ opus nouũ scilicet ꝗ ip̄m opꝰ demoliat̃ si constiterit eum iniuste edificasse.

Cautio de vsufructu in qua de duobꝫ cauet̃ scilicet ꝗ vsufructuarius re nõ male vtat̃ ⁊ ꝗ etiã vsufructu finito restituat quod ex re ipa superextat.

Cautio qua heres cauet ipsi legatario cum heres dat fideiussores legatario de legato prestando.

Cautio qua legatarius cauet heredi est illa q̄ legatariꝰ satisdat heredi. vt si falcidia locum habeat ꝗ amplius nomie legati recepit q̄3 ratio legis falcidie patitur id heredi restituat.

Cautio arrogatoruꝫ qua arrogator stipulatur s̃uo publico ꝗ restituat arrogato que ab eo habuit. vel ab eis ad quos peruentura sunt. ⁊ ꝗ dabit sibi quartã partem d̕ bonis suis si eũ sine causa emancipauerit seu exhereditauerit.

Cautio qua cauetur ei cui restitutio fieri debet per quaꝫ rogatus restituere bona alicuius si sine liberis decesserit q̄cquid pꝰ mortem de hereditate extabit cogitur cauere illi cui debet fieri restitutio ꝗ seruabit ei q̄rtam partem.

Cautio muciana a Mucio iuriscõsulto dicta est. Et habet fieri in vltimis volũtatibꝫ Et cõiter s̃m doc. nõ in ꝯtractibus. ⁊ fit in cõditionibꝫ negatiuis. puta sic dicẽdo. Si titius capitoliũ non ascẽderit. si seruũ non manumiserit. lego ei. x. l. muciane cautiõis ff. de ꝯdi. ⁊ demon.

Cautela est diminutiuũ a cautione. et tñ q̄ñ q3 supabundãtiã iportat. vt cũ d̕r abũdãs cautela nõ nocet. l. testamẽta. in fi. C. de testa. q̄nq3 q̄ ꝓpter cautelã fiunt no. archidia. l. distin. ꝑsbyteros. Inde cautelosus. i. ꝓuidus. circũspectꝰ. vel plenus cautelis.

Caupo quid sit patet infra in dictiõe stabularij in fi.

Catulus. i. sapiens media ꝓducta. Sed media breuis est aial. vñ. Est aial catulꝰ. fruit̃ ratione catulus.

Cauillatio est qñ ab euidẽter veris trãsitur ad euidẽter falsa p quãdã v̄boꝶ inuolutionẽ vel sophisticã. c. venerabilis. de iudi.

Causa est ex q̄ aliq̄d ꝓducit̃. vt pater ẽ cã filij. ⁊ ꝯtractꝰ cã obligatõis. l. ⁊ an eã. §. actiones. ff. de excepti. rei iudi. Item cã est finis ex quo impulsio datur faciẽde dispositiõi ⁊ ita sumitur in ti. d̕ ꝯdi. ⁊ demõstra. ⁊ causis ⁊ modis eaꝶ. Ubi patꝫ ꝗ causa differt

a mō q̇ est de futuro. ⁊ a ꝯditiōe q̄ est de futuro. ⁊ suspēdit etiā a demōstratōe q̄ tm̄ declarat rē vel ꝑsonaꝫ. ꝟbi grā. Patronꝰ pōt cōpellere bertā vt nubat vt ciuitates repleantur. Iste finis. vt ciuitates repleātᷣ ē causa ꝯdēde legꝭ. idō dꝛ ꝙ cessante cā cessat lex vt. l. adigere. §. q̄uis. ff. ꝺ iur. patro. Et vtimur ꝓmiscue illꝭ verbis. cessante cā legꝭ vl' cessante rōne legꝭ. Differūt tn̄ cā ⁊ ratio. qꝛ rō est oculus cordis discernēs rē ꝑ mediū. Sꝫ cā ē qꝺ ī facto accidit ꝑ qꝺ rō discernit q̇d iurꝭ. Dicitᷣ etiā causa efficiēs i. l. ꝯditoꝛ legꝭ ī ꝯtractibꝰ ꝯtrahēdis. Causa materialis ī legibꝰ ē materia ꝺ q̄ ī illis disponitᷣ. Et cā formalis ē modus tractādi. ⁊ forma contrahēdi vel disponēdi q̄ additᷣ ꝯtractui vel dispositiōi. Dicitᷣ etiā cā instrumētalis vt ē instrumētū artificis Et breuiter q̇cq̇d ad esse alicuꝰ rei ꝯcurrit cā dꝛ. aliter et alitᷣ tn̄. Et significatᷣ cā ꝑ dictiōeꝫ si. vt dicēdo dono vl' lego illi si negocia mea gesserit. l. demōstratio. §. j. ff. de ꝯditio. et demō. Iteꝫ ꝑ dictiōeꝫ qꝛ. insti. de le. §. lōge magꝭ. Et ꝑ dictionē qm̄. nā exponitᷣ ꝑ qꝛ. Iteꝫ significatᷣ cā in dictiōibꝰ illatiuis. vt dicēdo. Titiꝰ negocia mea gessit ideo vel idcirco sibi lego. Itē ī dictiōe cū. vt dicēdo Cū ticiꝰ negocia mea gesserit lego sibi ⁊c̄. Etiā ī dictōe siue. vt siue titiꝰ negocia mea gesserit siue aduocatꝰ fuerit ⁊c̄. Item in ꝑ̄positiōe ꝑ. vt ibi lego vineas ꝑ alimētꝭ. l. fi. §. j. ff. ꝺ ali. ⁊ ciba. lega. vn̄ sensus ē ꝙ ex cā alimētoꝝ lego vineas. Itē significatᷣ cā ꝑ dictōeꝫ noīe. vt dicēdo lego vxori q̄draginta noīe dotꝭ. l. cuꝫ q̇dem vxori. ff. de lega. ij.

Causa dꝛ a casu q̄ venit. naꝫ cā est materia et origo negocij nedū discussiōis examīe patefacta. q̄ dū ꝓponitᷣ cā est. cuꝫ discutitᷣ iudiciū. cū diffinitᷣ iusticia. c. forus. ꝺ ꝟ. sig. vbi Bern̄. dicit in glo. Cā est res ī dicendo posita cū intᷣpositiōe certaꝝ ꝑsonaꝝ. scꝫ actorꝭ rei. iudicis. et testꝭ. ⁊ dꝛ a casu. qꝛ casualiter occurrit ꝑ̄ter hoīm volūtatem. Et differūt cā ⁊ actio. nā cā est negociū vl' ꝯ̄ctꝰ ex q̄ q̇s mouetᷣ ad petēdū vel litigandū. vt est venditio vl' locatio rei ex q̄ oritᷣ obligatio. ⁊ est cā ꝓxīa obligatōis q̄ obligatio parit actionē cū obligatio mrᷣ sit actiōis. Et ē duplex cā. scꝫ ꝓxīa ⁊ remota. q̄ differūt in actiōe reali ⁊ ꝑsonali. naꝫ in ꝑsonali remota est ipm factū. ꝓxīa est ipa obligatio. ⁊ ī ꝑsonali nō sufficit exꝑ̄mere cām ꝓxīmā. dicēdo ago ꝯ̄ te. qꝛ obligaris mihi in decē. sed oportet exꝑ̄mere cām remotaꝫ. vt dicēdo. cōuenio te. qꝛ mutuaui tibi deceꝫ. In reali ꝓxīma cā ē dominiū. Sꝫ remota ē ex q̄ ꝯsequitᷣ q̇s dominiū. ⁊ non ē necesse exꝑ̄mere remotaꝫ. vt dicēdo ago ꝯ̄ te qꝛ emi domū a Bernardo sꝫ sufficit exꝑ̄mere ꝓxīmā cām. dicēdo. ago ꝯ̄ te. qꝛ sū dn̄s domꝰ illiꝰ. ⁊ hec no. ī glo. ⁊ ꝑ doct. in. c. dilecti filij. de iudi. De diuersis speciebꝰ cāꝝ vide bonam glo. xj. q. j. ī sum. Est enī q̄daꝫ cā spūalis vel annexa spūali. vt illa q̄ fit ꝺ iure patronatꝰ. q̄dā ciuilis. vt cū agitᷣ suꝑ rei vēdicatōe in cā pecuniaria. q̄dā criminal'. vt cū agitᷣ directe de crimine q̄dā mixta. vt cū agitᷣ ꝺ crimīe ciuiliter. vt ꝺ adulterꝭ ad sepatiōeꝫ thori. In his tribus vltimis casibꝰ iuratᷣ de calūnia. in ꝑ̄mo nō iuratᷣ de calūnia. sꝫ tm̄ de veritate dicenda.

Cause criminales dicuntᷣ in q̇bꝰ agitᷣ ad vindictā siue ad penā. ⁊ h̄ etiā dꝛ qn̄ꝙ agi criminalitᷣ. qn̄ agitᷣ ad vindictā publicā. qn̄ꝙ dꝛ agi ciuiliter qn̄ agitᷣ ad penā ꝑ modū inq̇sitiōis. denūciatiōis. vel ad interesse ꝑtis ꝑ viam accusationis.

Causa minima ē duoruꝫ aureorū vel decem aureoꝝ. vel q̇nquaginta solidoꝝ. vel illa q̄ nō sufficit ad sumptus iudiciales.

Causa aūt argumēto. s. naturalis rōnis constat aut ꝓbatiōe testiū vel tabulaꝝ ⁊ instrumētoꝝ. c. forꝰ. ꝺ ꝟ. sig. Facit enī ꝓbationeꝫ ꝯfessio. vt ibidē no. in glo. j.

Cause fauorabiles sūt quattuor. scꝫ de libertate. mrᷣimonio. dote ⁊ testamēto. c. duobꝰ. de re iudi. ⁊ de cā notat Pau. in cle. dudū. de sepultura. suꝑ ꝟbo causis. et Io. an. ī. c. cū dilecti. de accu.

Causor. aris. i. ꝯqueror.

De Ce

Cedendarū actionū bn̄ficiū ē ꝑ qꝺ postulare possū fideiussores. Et alij q̇ obligati sūt in vna obligatiōe sibi cedi in alia ꝯtra fideiussores ⁊ alios quibus sunt obligati. alioquin nisi cedatur eis possunt recusare solutiones. vt insti. de satisda. §. si aūt. ⁊. C. ꝺ solu. l. stichū vl' pamphilū. §. penl'. De h̄ vide in Spe. ti. de renūc. §. finitis. ꝟsi. postremo dicendum. De beneficijs ⁊ alijs req̇re ibidem. §. parū aūt. ꝟsi. ⁊ nota. ⁊ vide infra renunciatio.

Ceda. idem est quod carta. Inde cedula par
ua carta.

Cedere bonis est ab vniuersitate bonoꝝ suo
rum recedere ꝛ eis abrenunciare. veluti qn̄
aliqs onerat⁹ debitis vel obligat⁹ ē pluri-
bus non hn̄s vn̄ soluat vel satisfaciat oib⁹
creditoꝛib⁹ abrenūciat bonis suis vniuers
cedēs illis. vide infra cessio. Etiā cedere est
vēdere. l. si dubit. C. de fi. instru. Et h nota
p statutis. Et cedēs bonis nō liberat etiā
a ciuili obligatione. l. q bonis. ff. de ces. bo.
vbi no. Accur. licet ꝯtrariū tenuerit glo. et
male. in. l. vbicūqz. ff. de fideius. Itē nō au-
ditur debitoꝛ fisci vel reipublice volēs cede
re bonis sm Bar. in. l. is q bonis. ff. de ces.
bo. q̄uis videat tenere oppositū in. l. iij. iun
cta glo. C. de cessi. bo. Et bn̄ficio cessionis
renūciari nō pt sm Bar. l. alia. §. elegāter.
ff. solu. matri. licet Cy. videat tenere ꝯtrari
um in. l. j. C. q bo. cede. pos. Et bonis cedi
pōt nō tm̄ i iure sz etiā ꝯ ius. ꝛ sufficit p nū
ciū ꝛ p epl'az id declarari. l. fi. ff. de cessi. bo.

Cedere actioni ē ius actiōis mihi ꝯpetētis i
aliū trāsferre. ꝛ ipm q̄si in locū meū ponere
ita vt dicta actione possit vti aduersus eos
cōtra qs actio talis poterat intentari.

Cedere diē est incipe diē debiti. vt si mihi ꝓ-
miseris centū. si Titius fact⁹ fuerit ꝯsul vel
eps. vel si nauis ex asia venerit cū he ꝯditio
nes extiterint. tūc dr dies obligatiōis cede-
re. vel diē cedere debiti ē pecuniā incipe de
beri. vt si debeas mihi centū i festo Iohis
baptiste. adueniēte festo dr venire dies debi
ti. l. cedere diē. ff. de ver. sig.

Celicole dicunt illi q celū vel planetas celi. i.
solē et lunā ꝛ stellas q̄si deū colūt. Et hi li-
cet xpiani sunt vel nō. tn̄ nō sunt tenendi in
plena veneratiōe xpianoꝝ. sed nec ceteroꝝ
hereticoꝝ penas pati dnt sm leges. vt. C. d
iud. et celi. l. celicloꝝ. et q̄si p to. ti.

Cella a celādo. i. occultādo dr. c. priuilegiū.
de ver. sig. in glo. v.

Celebs dr esse ille q nō vult ꝯtrahere matri
moniū. Et hic sm Azo. forte orbus diceba
tur. qꝛ sine matrimonio et sine liberis erat.
Et illi olim nō poterāt cā mortꝭ donare. qd
hodie p leges corrigit. vt pꝫ. C. de infirmā
dis penis celibatus et orbitat⁹. Dicit autē
celebs quasi celo beat⁹. qꝛ talis est sm Isi-
do. qualia sunt lumina i celo. que absqz cō-
nubijs sunt.

Celibat⁹ venit inde. et est status vel modus
pmanēdi seu viuēdi sine cōiugio. Vn̄ put
dicūt theologi celibat⁹ Iohānis. i. vgini-
tas vel castitas nō pferebat ꝯiugio abrae.

Cemētarij dicūt operatores muroꝝ: idē qd
lathomi. qꝛ cemēto calcis ꝛ arene vtunt.

Cenaculū est loc⁹ apt⁹ ad cenandū vel come
dendū q qs magis de die q̄z de nocte solet
residere causa refrigerij.

Cenotaphiū est inane sepulcrū. i. monumen
tum sine corpore. qd cōstat ad memoriā de
functi. hūc aūt locū placet esse religiosūz si
cut i ea re testis est Virgili⁹. Sz duo fres
Antonius ꝛ Seuer⁹ ꝯtrariū scripserūt q-
rum sentētia pualet. vt. ff. de re. diui. l. intan
tum. §. fi.

Cenobiū est loc⁹ religiosoꝝ. et dr a cenon. i.
cōmune. qꝛ ibi oīa debēt eē cōmunia. c. cū
dilectus. de ꝯsue.

Censere est iudicare. iudiciū ꝯstituere. pcipe-
re. vt no. Ioh. an. in glo. v. censem⁹. in cle. j.
de ꝯces. pben. ff. de v. sig. l. censeri. Inde no
men censoris sumptū est. pdia etiā dicunt
cēseri. qꝛ cēsum pbēt. Etiā cēseri ē in cēsura
cōscribi. vt. C. in q. cau. pig. ꝯtra. l. j.

Censores a censo eris. i. pecunie sūt dicti. qꝛ
censum etiā tollūt. Cū em̄ auctus esset cen
sus in vrbe romana adeo vt ꝯsules nō suf-
ficerēt ꝯstituti sunt cēsores. et cēsoris nomē
videt esse tractū. qꝛ senatū aliqd cēsuisse di-
cim⁹. i. cēseri palle. Itē cesoꝛ ē iudex. inde cē
sura. i. iudiciū. ꝛ p cēsurā ecclesiasticā signi
ficat interdictū. suspēsio ꝛ excōicatio. c. q-
renti. de v. sig. Etiā cēsores romanos pcu-
ratores dicimus.

Censite dicunt q censent. i. cēsum pbent. Re
quire sup agricole ꝛ cēsiti. et infra colon⁹.

Census tributū et pensio publica idē. vt. C.
q. cau. pig. ꝯtra. l. j. et. C. si pter pēsionē pu
blicā. l. si accipit. Vn̄ cēsus idē est qd pen
sio q soluit de puentib⁹.

Censitoꝛ est q recipit psentationes collectoꝝ
coloni ꝛ pignoris iure vēditis pdiū si cēsus
nō soluit. vt. ff. de cēsi. l. forma. §. illa. et. l. cū
possessoꝛ. §. cū p pecunia.

Cenodoxa est vana mūdi gloria.

Centenarij dicunt duces vel magistri centū
militū quoꝝ potestas dr centena.

Centurio idem.

Cessio est iurꝫ ꝛ actiōis trāslatio. nā p cessio
nē iura ꝛ actiōes in eū cui cessi transferunt.

quia sicut in venditiõe vel quolibet titulo alienatiõis rei corpalis necessaria est traditio q̃ntũ ad dominiũ trãslationẽ. Jta ad trãslationẽ rei incorpalis.s.iuris z actione vtimur cessione q̃ reputat̃ p traditiõe. Jtẽ cessio ẽm Jsi.vj.li.ethimo.ꝓprie ẽ rei ꝯcessio. sic est illud Ruth. Cede iure ꝓpinquitatis. Nã cedere dicim⁹ q̃si ꝯcedere. Et ea q̃ ꝓpria sũt nõ aliena nõ cõcedim⁹ sȝ restituim⁹. Cedere etiã ꝓprie dr̃ q̃ ꝯ veritatẽ alteri ꝯsentit. vt Cicero cessit emilisse auctoritate veri.id est poti⁹ paruit. Et est sciendũ ꝙ in instrumẽto cessiõis dr̃ ꝙ cedẽs eũ cui cedit ꝯstituit pcuratorẽ in rẽ suã. Ad cui⁹ euidentiã notandũ. Si cũ Titio ex mutuo ꝯtraxisti:tibi cõpetit ꝯtra eũ actio directa z psonalis.qꝛ cũ eo in tua psona ꝯtraxisti. Tibi etiã cõpetit actio vtilis q̃ vtiliter z cũ effectu debitũ ipm tãꝗ rẽ tuã psequeris. Si aũt mihi iura et actiones ꝯ debitorẽ tuũ ex cã venditiõis vel ex alia cõmiseris trãffertur in me vtilis actio q̃ vti possum ad ipm debitũ tuũ tãꝗ meũ exequendo. Directa ṽo z psonalis remanet apud te:cũ a te p cessionẽ nõ poterit separi.etiã si velis adeo tibi adheret.ff.p socio.l.iij. Et sic pȝ ꝙ i directa actõe z psonali sum pcurator tu⁹.qꝛ aliter nõ poterã vti.licet em directa nõ possit cedi.pt tñ mãdari ei⁹ exercitiũ. Et nota ꝙ cessio actionũ psumit̃ simulata ex trib⁹ q̃ no. Accur.in.l.j.et pe.C.mãda.et ibi doc.et.c.fi.de alie.z mu.iudi.cau.fac. Jtẽ sex sũt cause ꝓpter q̃s eps pt cedẽdi licentiã postulare.s.ꝯscia criminis. debilitas corpis.defectus scie.malitia plebis.graue scandalũ.z irregularitas psone de crimie.de renũc.nisi cũ p̃dẽ.circa p̃n.et p to.ti.Vñ. Crimen debilitas defect⁹ plebs mala cogit. Cedere platũ simul addas scãdala fratrũ. Adde p̃dictis si q̃s sit irregularis.c.j.de renũc.glo.ij.

Cessionari⁹ dr̃ ille in quẽ trãffusa est obligatio vel nomẽ.et debet certiorare debitorẽ ꝙ nomen eius in ipm transfusum sit ipm notificando vel ostendẽdo instrumẽto z legẽdo z copiã velit hr̃e dando.vt.l.nomẽ.que res pig.obli.pos.C.alias alteri soluere posset debitor nõ credẽs se obligatũ cessionario.l.j.§.j.ff.de no.ope.nũc.et.l.j.C.de obli.et act.per Bar.

Ceso onis.est puer scissus ab vtero matris. Inde cesar:qꝛ cesus ex vẽtre matris.vt per glo.in rubri.insti.in verbo cesar.

Cerimonia est ritus sacrificãdi. Dicunt̃ em̃ cerimonie sacrificia z solẽnitates iudeorꝫ q̃ cereis exercebant̃.et sic in veteri testamẽto peccata purgabant̃.

Cerimonialia p̃cepta sunt q̃ ad cultũ dei ptinẽt.de qb⁹ rõ reddi nõ põt ẽm Jo.theu.di.vj.§.his ita rñdet̃.qꝛ ad lr̃am fuerũt mãdata. Vt nõ arabis in boue z asino. Non indues vestẽ lino lanaqꝫ cõtextã.z nõ seres agrũ diuerso semine. Sũt em̃ tres duplicitates ꝓhibite.s.i corde z i ore z in ope.

Cesar primo fuit nomẽ ꝓpriũ Julij impatoris a q̃ postea omnes imparatores dicti sunt cesares.

Certũ dr̃ nõ dubiũ.vñ pcurator dȝ esse certus.ff.de pcu.l.ij. Jtẽ arbiter cert⁹ dȝ eẽ.ff.de arbi.l.itẽ si vn⁹.§.si in duos. Silr̃ tutor dȝ esse certus.ff.de testa.tute.l.tutor incertus.z.l.duo sũt titij.vt tenet Vbert⁹ de bobio.c.j.de pcu.li.vj.in glo.

Certicõditio cõpetit ex oĩ obligatiõe z ex oĩ causa ex q̃ aliq̃d certũ z determinatũ petit̃ siue ex cõtractu siue ex cã legati siue ex suo noĩe siue obliget̃ hereditario. Et sunt due certicõditiones.vna generalis in oĩ cõtractu vbi certũ petit̃.alia specialis in ꝯtractu mutui. Et licet nulla lex hoc manifeste dicat.põt tñ elici ex tex.insti.q̃b⁹ mo.re cõtra.obli.§.j.in fi.ibi ex eo cõtractu.s.mutui nascitur certicõditio q̃si pnomẽ eo demõstret specialitatẽ in mutuo. Etiã in sil'i licet solũ vna bonorũ possessio noiet̃.cõiter tñ sunt due.vna generalis. alia specialis.possit etiam pbari ex rubri.ff.de re.cre.z si cer.pe.et de cõdi. Que rubrica hȝ tres ptes.vbi in secũda tangit̃ certicõditio specialis.z ẽ glo.insti.§.palle.sil'is glo.in.l.certicondictio.in p̃n.ff.si cer.pe.et in.l.j.in p̃n.ff.de triticaria zc. Cõtrariũ notauit Catho de sexis.in.l.j.C.q̃ admit.ad bo.pos.sup rubri. Nã bñ datur aliq̃ bonorꝫ possessio in generali.sȝ nulla generalis.et sic deest certicõditione sicut p Aresto.dat̃ aĩal in genere.nullũ tñ reperit̃ aĩal generale qd̃ oĩb⁹ pticipet aĩalib⁹. Et nota ꝙ in libello non pcedit certicõditio generalis.qꝛ nõ instruit̃ aduersarius an debeat ꝯtendere an liti cedere.vt dicendo. te cõuenio:qꝛ certũ mihi teneris.

Ceterũ.no.Jo.Cal.in cõmẽto decre.vestra.de coha.cle.et mu.et Pau.in ꝯmẽto decre

nobis.de iurepatro.
Cetera hec dictio habet importare vt in cō-
tractu ea q̄ veniūt q̄ sunt de natura ipi⁹ cō-
tract⁹.ħ est de ꝯsuetudie.vt no.i.l.si duo pa
troni.§.si q̄s iurauerit.ff. de iureiur.et ꝑ ħ
inferūt doc.ꝙ si i ꝓthocollis alicui⁹ notarij
inueniant̄ hec verba ⁊ cetera.ꝙ intelligant̄
ea venisse in ꝯtractu q̄ de natura vel de cō
suetudine ei⁹ sūt.vt dic̄ Bal.ꝙ ꝑ verbū ce-
tera nūq̄ȝ intelligit̄ vt veniat ꝓmissio cū pe
na.Rō.q2 pena d2 eē q̇d extrinsecū ab ipso
cōtractu.iō non intelligit̄ venire nisi exp̄sse
appareat.ar. ex his q̄ no.in.l.sciendū.ff. de
v̄.obli.et.l.ij.C.de fal.si tñ ꝺm Bal.ꝯtract⁹
esset cōcept⁹ ad ꝯsiliū sapiētis ⁊ in ipo v̄bū
reperiret̄:et cetera.tūc bñ posset apponi pe-
na in ħ ꝯtractu.⁊ hoc opat̄ appositio illa vt
cōsiliū sapiētis dicet istū ꝯtractū.iuxta no.
in.l.apte.ff.de v̄.obli. Et no.ꝙ dictio:et ce
tera.duplici mō scp̄ta repit̄ et ꝺm ħ dupl̄r
ꝓfert̄.Uno mō ponit̄ indeterminate i fine
orōnis sic ꝙ nō regit̄ ab aliq̄ v̄bo:et tūc dȝ
scribi breuit̄.vt sic ⁊c̄.Scd̄o mō ponit̄ de-
terminate sic ꝙ refert̄ ad v̄bū in orōne po-
sitū a q̄ regit̄.et dȝ scribi longe ꝑ duab9 di-
ctionib9 vt sic:et cetera.Sic etiā ꝓfert̄ bre-
uiter et longi⁹.Et vtroq̄ȝ mō significat ꝑut
verba p̄cedentia vel aliud mediū significa-
re declarat. Nam breuiter ⁊c̄. significat il-
lud qd̄ deficit et supplet verba deficiētia.vt
in.l.gall⁹.v̄.credendū.ff. de libe.⁊ posthu.
vbi testator dicens.Si me viuo nepos de
cedat tunc q̄ ꝓnepos ⁊c̄.credendū est gallū
denotasse idem de ꝓnepote.Et sic dictio ⁊c̄
supplet ibi verba ꝺm q̄ ꝓnepos pōt substi-
tui q̄ sunt in p̄n.illius.l.vt gallus introdu-
xit.Item si p̄cedit instrumentuȝ extensum
locationis vnius domus facte vni ⁊ sequi
tur instrumentū abbreuiatū emptionis al-
terius domus facte eidem:dictio ⁊c̄.signifi
cat clausulas in p̄cedenti positas q̄ huic lo
cationi sunt applicabiles. q2 p̄cedētia decla
rant sequentia.l. si seruus pluriū.ff.de le.j.
Itē q2 in habentib9 symbolū facilior ē trāsi
tus.l.in rem. §.item quecūq̄ȝ.ff.de rei ven.
Cōtractus aūt emptiōis ⁊ locatiōis sūt si-
miles.l.j.ff.locati. Et est sciendū ꝙ notari⁹
qñ notā positā breuiter in ꝓthocollo redi-
gere vult ad instrumentū publicū tunc si-
gnificata ꝑ dictionē ⁊c̄.debet extense scribe
re.q2 scit q̇d actū est ⁊ q̇d ꝑ hāc dictionē in-
tellexerit tā q̄ȝ testis ibi cōtentoꝝ. q2 disposi
tionē ꝯtrahentiū recipit.ergo mortuo p̄mo
notario post ꝓthocollū añq̄ȝ redigeret il-
lud in publicū instrumentū: secund⁹ nota-
rius nō dȝ significata ꝑ dictionē ⁊c̄.in ꝓtho
collo positā extēdere nisi quantū ibi sūt ex-
tensa.l.cōtract⁹.C.de fide instru. Sȝ talis
nota ꝓthocolli legēda est ꝑtib9 corā testib9
et illis exponentib9 verbū ⁊c̄.debet notari⁹
secund⁹ sup ꝑ hoc requisit⁹ expositionē illoꝝ
redigere in publicū instrumentū extēsum.
al's iudex debet arbitrari ex p̄cedentib9 ⁊ se
quentib9 ⁊ cōiecturari q̇d ꝑ verbū ⁊c̄. signi
ficet̄.ar.l.si seru⁹ pluriū.§.j.ff.de le.j.⁊.l.vo
luntatē.C.de fideicōmis.Scd̄o sumit̄ ⁊ ce-
tera ꝑut longe ponit̄:et significat alia p̄ter
ea q̄ enumerata sūt.l.itē q̄rit̄.§. exercitu.ff.
locati.vbi d2 ꝙ milites de domo fenestras
et cetera sustulerūt. Itē ibi heres q̄ cōpul-
sus adit sic ceteris cōmodis caret:ita ħ cō-
modo qd̄ nō p̄t detrahere q̄rta.l.nāq̄ȝ.§.q̇
cōpulsus.ff.ad trebel.vbi dictio ⁊ cetera re
git a v̄bis sustulerūt ⁊ caret.

De Ci

Circūitores dicunt̄ q̄ circūeunt vel circun-
dant patrias a nundinis ad nundinas de-
ferentes res venales. Et dicunt̄ alio noīe
circūmeatores.

Circūferan⁹ ꝺm Isid. li.x.d2.q̇ ad modū ro
te circumfertur.

Circūseptus est circūdat⁹ vel vndiq̄ȝ cinct⁹.
vt no.in ꝓhe.Cle.

Circūducere l̄ram ē eā circūdata linea dāna
re.et sic differt a cācellare. ⁊ suppunctare.

Cimiteriū est loc⁹ solēniter ꝑ ep̄m benedict⁹
de ꝯse.di.j.nemo.et d2 a cymos.i.dulce.et
steron statio q̄si dulcis statio.

Cirographū est cū duo paciscētes duas scri
pturas sub eadē forma verboꝝ inter se cōfi
ciūt ⁊ mutuo sibi tradūt.vel d2 instr̄m seu
illa l̄ra in q̄ debitor ꝯfitet̄ se eē obligatū cre
ditori idē qd̄ antapoca.et cirographa duȝ
veniūt nomē siue corp⁹ vēisse videt̄.l.seruū
filij.§.cū q̄ cirographū.ff.de le.j.

Circūstantia alicui⁹ loci intelligit̄ ꝑ.xxx.pe-
des.vt dic̄ Bar.in.l.itē apud labionē.§.cō
uiciū.ff.de iniurijs.

Ciliarcha.est p̄nceps sup mille hoīes.

Cilium est parua pellicula in oculo q̄ d2 la-
chrymale.

Cimiliarcha est custos sacroꝝ vasorū ꝛ alia-
rum rerū sacre ecclesie. vt dicit glo. in. l. iu-
bemus. de sacrosanc. eccle.

Circa est significatiōis restrictiue. nō autem
ampliatiue. vt in. l. rutilia polla. ff. de ꝯtra-
hen. emp. Et h̄ nota ꝑ statut̄. Et q̇d dictio
circa opat̄ in teste. vide Bar. in. l. celsus. ff.
de vsuca. Et circa ptinet ad tps. circū ad lo-
cum. circiter ad numerū.

Citatio est in ius vocatio vel inuitatio cum
q̄s de aliq̄ cōquerit̄. et q̄rimonia sua coraꝫ
iudice deposita. iudex emisso citatiōis edi-
cto ad ei⁹ instantiā vocat vel inuitat illū ad
se in quē agere desiderat q̇ cōquest⁹ est. Si
vero in edicto iudex vel pretor adijciat hāc
clausulā. si in die p̄scripto nō veneris q̄si cō-
tumax ꝯdēnaberis vel reputaberis: tūc edi-
ctū olim dicebat̄ pemptoriū. Hodie āt suf-
ficit ꝙ dicat̄. Citam⁹ talē pemptorie. Et est
q̄druplex mod⁹ citādi s̄m Guil. de mō. lau.
Prim⁹ ꝑ nunciū cū l̄ris citatorijs. Scōs
ꝑ p̄conē. Terti⁹ ꝑ edictū. cle. j. de iudi. Quar-
tus fit ex iuris dispositiōe. Itē quedā cita-
tio fit ad monitionē iudic̄. c. cōsuluit. de of-
fi. dele. Itē q̄dā est v̄balis. quedā realis vl'
actualis ducēdo ad iudicē. Itē citationis
sunt tres actus. Prim⁹ est impositio: cū iu-
dex imponit nūcio vt citet̄ reus. Secund⁹
manifestatio cū nunci⁹ denūciat citato vt
veniat. Tertius relatio cū nunci⁹ refert iu-
dici talē in tali loco citasse. Addit̄ etiā q̄rt⁹
s. cōparitio citati. et q̄n citatus teneat̄ cōpa-
rere. ꝛ si nō cōparet mulctet̄. no. ꝑ doc. i. c.
pterea. de dilat̄. Et de illis actibꝫ in. c. fi. de
ferijs. Et nota ꝙ citatio est de iure natura-
li. vt in cle. pastoralis. de re iudi. Et citatus
ad locū morbosum seu vbi aer est pestilētia-
lis vel corrupt⁹ nō tenet̄ ire. cū saluti hoim
sit rō adhibēda. l. recusare. §. si q̄s in vno lo-
co. ff. ad trebel. et ibi ꝑ doc. nec citat⁹ pem-
ptorie p̄t dici ꝯtumax an̄ libelli oblationē.
l. si finita. §. si plures. ff. de dam. infec.

Ciuitas dr̄ q̄si ciuiū vnitas. ꝛ muroꝝ ambi-
tu terminat̄. de sen. excō. si ciuitas. cuius ap-
pellatiōe etiā cōprehendunt̄ burgēses. ff. d̄
v̄. sig. l. ij. Itē ciuitat̄ appellatiōe cōprehen-
dunt̄ mille passus a muro ciuitat̄. vt. ff. e.
ti. l. mille. et. ff. de pe. l. ꝙ liq̇de. §. si ita legit̄.
Itē cōprehēdunt̄ horti. ar. ff. de ꝓcur̄. l. p̄-
ses. Itē ciuitatis nomīe nō cōprehendunt̄
dioceses. nec ecōtra. vocat̄ autē ꝓprie ciui-
tas q̄ h̄z ep̄m. vt. lxxxv. di. in illis.

Ciuilis actio. req̇re sup̄ actio.

Ciuile debitū. vide i glo. j. c. fi. d̄ solu. Et q̄n
q̄z ciuile idē ē ꝙ vrbanū ꝛ elegā̄s. vt i glo. j. l.
ciuile ē. C. de fur. Sic inciuile. i. inurbanū.
vel indecēs. l. inciuile. ff. de legi. vbi dr̄. inci-
uile est rn̄dere lege tota nō inspecta.

Ciuis est nat⁹ in ciuitate. l. ciues. ff. de appel.
vbi glo. Sed q̇d de natis in comitatu dici-
tur in aut. q̇bꝫ mo. na. effi. sui. §. si vero neq̄z
ciues. col. vij. et ibi ꝑ Iac. de bel. mouet̄ q̄-
stio de rege cōcedente priuilegiū ciuitatibꝫ
et ciuibꝫ regni.

Cisterna est loc⁹ in q̄ cōgregant̄ aq̄ pluuia-
les. et ibi collecte vsui reseruāt̄. alij ponunt
cistella ꝓ eodem.

De CL

Clam possidere. i. occulte possidere.

Clamis est vestis militū. purpura regū. sto-
la sacerdotū. toga aduocatoꝝ. birrus rusti-
coꝝ vel custodū. cuculla monachoꝝ. vt. C.
de vesti. olo. ꝛ aura. li. xj. et. C. q̇ mili. n̄ pos.
l. si clarissimi. ꝓut no. Azo in sum. C. de of.
p̄fec. p̄to. Apud imperatorē erāt in triplici
gradu. q2 alij erāt maiores. et hi vocabant̄
illustres. sic p̄fectus p̄torio oriētis. Itē af-
frice. Itē vrbis romane. Alij erāt minores
ꝛ hi vocabant̄ clarissimi. puta p̄sides: Alij
medij. et inter illos erāt spectabiles. vt ꝓcō-
sules ꝛ p̄fectus egypti. q̇ etiā dicunt̄ augu-
stales.

Clādestinū ꝯiugiū est despecta ꝑsonarū p̄n̄-
tia vel iuris solēnitate vel denunciatiōe nō
p̄missa sine sacerdotis benedictiōe occultū
matrimoniū.

Clamdestina electio dr̄ q̄ in cameris per oc-
culta cōuenticula fit. vel illa quā canonici
inter se secretā tenēt.

Classis. i. nauis. inde classic⁹. i. numer⁹ classa-
toꝝ. i. nauiū ad bellādū. Et q̇ cēset̄ vel vo-
luerit se huic ministerio deputare dicebat̄
incensit⁹. vt. C. de classi. li. xj.

Cliēs dr̄ ille cui⁹ cām aduocat⁹ tuet̄ ꝛ defen-
dit. Jn̄ cliētul⁹ diminutiuū. ꝛ idē ē s̄m Isi.
vel dr̄ q̄si colēs a colēdis p̄onis. Vn̄ solēt
pueri aduocati dicere suis cliētulis. si vex
rn̄debis cām ꝑdes. Sꝫ nō dicūt. si falsum
rn̄des regnū dei ꝑdis. ꝛ cū iniusta s̄nia dāna-
tionē acq̇res. vt ē glo. mgr̄alis. i. c. j. d̄ ꝯfes.

Clerica dicit̄ corona clericoꝝ rasa. vt notat

Jo.an.de vi.et hone.cleri.c.clerici.
Cleros grece est sors latine vl' hereditas.sūt ergo dicti clerici.qz de sorte dñi sūt.xxj.dis. cleros.vbi ponunt noīa oīm graduū in ecclesia xpi deseruientiū.et appellatiōe clericorū etiā intelligūt monachi.licet nō ecōtra qz sunt etiā electi in sorte dñi qd cleric⁹ significat.xij.q.j.duo sunt genera.et hoc maxime in causis fauorabilib⁹.sed in odiosis secus.vt no.in.c.j.de iura.calum.vbi etiaz appellatiōe clerici nō venit monach⁹.qz ibi postea specificat.vide.c.cū sm apl'm.de p̄ben.et.c.cleros.palle.
Clerimonia idē est qd hereditas diuina.
Cloaca dr locus cōcauus vbi sordes ꝯfluūt ex q̄cūqz vili loco:vel effluūt de vijs z plateis.vel vbi stercora recipiunt.s.latrina.ff. de clo.vbi tex.i.l.j.§.cloaca. Cloaca ē loc⁹ cauus p quē colluuies q̄dā fluit. Et ponit p̄tor ibi duo interdicta de cloacis. Primū est ꝓhibitoriū q̄ ꝓhibet vicinis facere vim q̄ min⁹ cloaca purget z reficiat. Secundū est restitutoriū.vn̄ flaui⁹ mela scribit cōpetere interdictū h̄ vt i vicini edes veniat z rescindat pauimēta purgāde cloace grā. Et si q̄s velit p̄uatā cloacā facere vt exitū hēat in publicā cloacā nō eē īpediendū pomponius putat. Et vtrūqz interdictoꝝ est ad salubritatē ciuitatū. Nā celū pestilēs z immūdicie cloacarū ruinas minant:vt ibi dicit. Est g̊ duplex cloaca.priuata z publica. Et appellatōe cloace tube z fistula ꝯtinent.hec ex.l.j.palle.ff.de cloacis.

De C O

Coactio est duplex.absoluta z cōditionalis Actio absoluta est cui resisti nō pōt cū q̄s violēter trahit ad aliq̄d faciēdū.q̄ casu q̄s oīno excusat.l.di.p̄sbyteros.j.q.j.ꝯstat Coactio cōditionalis ē q̄ metū cruciat⁹ vl' aliq̄d g̊ue minat q̄ si excusat a tāto nō tn̄ a toto.c.sacris.de his q̄ vi me.ve cau.fi.in glo. ꝓbi.attenuet. sm Hoff.i sum.e.ti.z etiā i.c. cū dilect⁹.e.ti.vide Bar.brix.i glo.ꝓbi.munita.di.v.ad ei⁹ vero.vbi bn̄ distinguit. Et coacta volūtas etiā volūtas ē.xv.q.j.merito.ff.qd me.cau.l.si mulier.§.si metu.
Cocus venit appellatiōe artificis.qz cocū eē est ars.l.si quis vēditor.§.j.et.ij.ff.de edil'. edic.immo coc⁹ impatoris habet dignitatē.ad qd Bal.allegat tex.in.l.j.q̄s cocorū. in vsibus feu. Hec Ludo.de ro.in singularibus suis.
Codicilli dicunt codices pui.i.libelli in q̄b⁹ cū aliq̄s impedit aliq̄ necessitate ne faciat testamēta de reb⁹ suis disponit i vltima voluntate.et sm Azo.i sum.C.de codicillis. In h̄ differūt a testam ento eo ꝙ codicillis directa hereditas nec dari nec adimi pt ne cōfundat ius testamētoꝝ z codicilloꝝ. nec in his pt hereditas scribi.nec ꝯditio heredi instituto pt adijci nec substitui in eis directe pt:sed p fideicōmissum cū in eis hereditas directe relinquit. Et plura alia q̄ notant Azo z Hosti.i sum.ti.de testa. Et spe.ti.de instrumētoꝝ editiōe.§.viso.
Codicill⁹ dr ab auctore q̄ hoc gen⁹ scripture instituit. Et est scptura vel lra in q̄ testator voluntatē figurat suā.nulla indigēs solēnitate:sed solū testatoris volūtate q̄licūqz ꝓnunciatiōe expssa.cui⁹ bn̄ficio subuenit voluntatib⁹ defunctoꝝ ꝓpt deficientē voluntatem ꝓboꝝ legaliū:vel necessitatē ꝓboꝝ solenniū. Et sic codicill⁹ fit vice testamēti:sic epl'a fit vice codicilloꝝ. Et nota ꝙ illa clausula si non valet iure testamēti:valeat iure codicillorum sm Accur.in auten.ex causa. C.de liber.pte.vel exhere.nō h3 locū qn̄ testamentū deficit vicio testatoris.vt qz exheredauit vel pterijt filiū. Sed bn̄ operat qn̄ testamentū nō h3 viciū intrinsecū.s.pteritione vl' exheredatiōe:sed h3 defectū extrinsecū.puta minor numer⁹ testiū zc. Et ex modernis doc. Guil.de cunio tenet cū glo.i.l. fi.C.de codicillis.licet Dy. et alij tenēt cōtrariū i.l.patron⁹.§.si pagan⁹.ff.de iniusto rup.testa. Hec ponit Bal.de parusio in q̄dam consilio.
Codex est q̄libet liber q̄ cōtinet i se diuersos libros partiales.z h̄ generalit. Sz ꝓprie est liber q̄ ꝯtinet diuersa p̄cepta imperatorum Vn̄ an̄ tps Justiniani erāt tres codices.s. Gregorian⁹. Hermogenian⁹.et Theodosian⁹.z m'lte ꝯstitutiōes extra illos deuagātes.p̄terea duo pene milia libroꝝ z trecies centena milia versuū. Vidēs g̊ Justinian⁹ tantā legū multitudinē voluit circa h̄ adhibere remediū salubre. Prio direxit animū suū ad impiales ꝯstitutiōes.z de istis trib⁹ codicib⁹ extrauagantib⁹ fecit fieri vnū codicē quē suo felici noīe nuncupauit codicem Justiniani. Deinde direxit aīm ad immēsa

veteris iuris volumina. ⁊ de illis duobus
pene milib⁊ libro⁊ et trecies cētenis milib⁊
versuū fecit fieri librū digesto⁊ seu pande-
ctarū quē diuisit ī q̄nquaginta libros par-
tiales: ⁊ ī tres integrales. s. ff. vet⁹. infortia-
tū. et. ff. nouū. Postea ꝓ iuuenib⁊ ⁊ legū ty-
ronib⁊ fecit librū institutionū. s. mediocrem
eruditionē ꝑ quē q̄si ꝑ pontē iuuenes ad le
gū subtiliora ⁊ altiora ꝑuenirēt.

Coetanei sunt hoīes paris etatis ꝺm Isid.

Cognatio legalis ꝺm Hosti. eo. ti. est quedā
ꝓximitas ꝓueniēs ex adoptiōe vl' arroga
tione. vt no. in rubri. eiusdē ti.

Cognatio spūalis est ꝓpinquitas vel attinē
tia q̄ ꝓuenit ex sacramēti datione vel ad sa
cramentū recipiendū attestatiōe vel tentio
ne. Vn̄ ex cognatiōe spūali q̄ in baptismo
ꝯtrahit' nouē ꝓpinq̄tates nascunt'. Prima
filiatio inter sacerdotē baptizantē ⁊ bapti-
zatū. Scd̄a cōpaternitas inter sacerdotē ⁊
patrē baptizati. Tertia cōmaternitas inter
eundē ⁊ matrē baptizati. Quarta inter fili-
os sacerdot' ⁊ baptizatū. s. fraternitas. xxx.
q. j. hoīes. et. q. iij. ita diligere. Quinta filia
tio inter baptisatū ⁊ suscipientē de baptis-
mo. Sexta filiatio inter eundē ⁊ vxorē su-
scipiētis. Septima fraternitas inter bapti
zatū ⁊ filios suscipiēt'. Octaua cōpaterni-
tas inter suscipientē ⁊ patrē suscepti. Nona
maternitas inter eundem ⁊ matrē pueri. vt
xxx. q. iij. ꝑ totū.

Cognatio ꝯsanguinee vxoris est coitus cū
ꝯsanguinea vxoris.

Cognati. Require sup̄ agnati. et habet' post
agnatos. q⁊ cognati ꝑ femininū sexū. s⁊ ag-
nati ꝑ masculinū cōiuncti sunt. H̄ tn̄ hodie
modicū curat'. S⁊ an agnat⁹ ꝑsumat' scire
factū cognati. vide. l. octaui grad⁹. ff. vn̄ co
gnati. et. c. q̄sdā. de ꝑsumpt'. ꝑ doc.

Cognoscere instra est ea relegere. distingue-
re ⁊ ꝯferre accepta ⁊ data.

Cohortalis ē apparitor q̄ obnoxi⁹ est cohor
ti. l. fi. cohortalis. C. e. ti. li. xij.

Colon⁹ est q̄ ꝑdiū h⁊ agri colēdi causa. Dif-
fert aūt colon⁹ ab inq̄lino. q⁊ hic ī rure: iste
aūt ī ciuitate morat'. Et h⁊ plˀes spēs agri-
colarū ꝺm Azo. q⁊ alij vocant' coloni cōdi
tionales. alij coloni inq̄lini. alij originarij.
alij coloni simplicit' nuncupati ⁊c̄. de quib⁊
infra patebit.

Coloni ꝯditionales dicūt' q̄si ex sua ꝯditiōe
prediū vel agrū colere debētes. et ꝺm Jo.
sic ꝯstituūt' q⁊ primo in scriptis vel sine scri
ptis ꝑpetuo iure colonos se esse ī fundo ꝑ-
mittāt vt postea ꝑ. xxx. annos ī fundo ꝑma
neant. Et licet q̄dā putāt hos esse ascripti-
cios ꝯditionales. tn̄ ꝺm Jo. male putāt. q⁊
colon⁹ tpis trāscursu p̄t liberari: ascriptici-
us ꝟo minime. vt. C. de agri. et censi. l. cum
sancim⁹. li. xj. Reqre sup̄ ascripticius.

Coloni dn̄ici dicebant' q̄ colebāt agros im-
peratoris. vt. C. de p̄di. et om. re. li. xj.

Coloni illiriceni al's ⁊ meli⁹ illiriciani de illi
rico. i. de sclaphonia dicūt'. ⁊ hr̄ in. l. cū q-
rebat'. C. vn̄ vi. vbi dr̄. inter illiricianā ad-
uocationē. glo. i. inter aduocatos de illiri-
co. C. de colo. illiri. li. xj.

Colon⁹ inq̄linus. licet ꝺm q̄sdam inter colo
nos ꝯditionales ⁊ inq̄linos nulla sit diffe-
rētia ꝑ q̄b⁊ videt' facere. l. diffinimus. C. de
agri. et censi. li. xj. tn̄ ꝺm Jo. hec est differē-
tia. q⁊ inquilin⁹ minus astrict⁹ est q̄ȝ colon⁹
cōditionalis. vn̄ inq̄linus hn̄ p̄t in alia pte
cuiuslibet suburbij domū ꝯducere ⁊ inha-
bitare. Sed ꝯditionalis colon⁹ nō audet
cū sua familia recedere a fundo quem colit
nec alibi habitare.

Colon⁹ originarius ꝺm Jo. dr̄ coloni cōdi
tionalis fili⁹ ex eo q⁊ originaliter cōditioni
colonarie subiect⁹ ē. Nec refert ꝺm Jo. siue
in solo fuerit nat⁹ siue extra solū. q⁊ tāq̄ȝ ori
ginari⁹ ad terrā illā reducendus quā pater
suscepit colendā.

Coloni palestini sunt de palestina prouin-
cia dicti.

Coloni partiarij ꝺm q̄sdā dicunt' illi q̄ terrā
colūt ꝑ pte dimidia vel tertia ꝺm sterilita-
tem seu fertilitatē terrarū. Et ꝺm Jo. nullū
ius hn̄t statim fructib⁊ a solo sepatis. Et il
le dr̄ ꝓprie partiari⁹ q̄ ꝯducit rē rusticā ꝑ cō
muni dāno ⁊ cōmodo. Et cōpetit cōtra eū
actio ꝑ socio.

Colon⁹ simplr' ꝺm Jo. dr̄ q̄ sub certa annua
mercede in pecunia numerata p̄dia colēda
accipit. Nā ꝺm eū nō esset locatio sine pe-
cunia. ff. de po. l. j. §. si q̄s seruū.

Colon⁹ ꝓprie dr̄ q̄ rusticā rē ꝯducit numis. ⁊
cōpetit ꝯtra eū actio p̄scriptis ꝟbis siue in
factū vbi supra.

Colon⁹ ad numū cōduct⁹ ē ille q̄ statim cu⁊
fruct⁹ fuerint a solo sepati. vt vsufructuari⁹
intelligit' ꝺm Jo. ff. de fur. l. si apes.

Colonꝰ ſupficiariꝰ eſt q̇ areã ꝯducit ea cõditione, vt ſibi liceat in ea edificare ⁊ domum tollere cũ voluerit.

Coloni partionarij ſũt q̇ totũ agrũ ſuis expenſis colũt: et ex fructibꝫ p̄ſtant dño fundi q̄ꝫtum cõuenit.

Coloni palatini habeꝫ. C. eo. ti. li. xj.

Collatores dicunꝫ a ꝯferẽdo, qꝛ ꝯferunt in fiſcũ ſiue ordinaria ſit collatio ſiue extraordinaria.

Collatio ſm Azo. in ſum. C. de coll. dꝛ q̄ſi in cõmuni latio. Nã qḋ erat ꝓpriũ dꝛ ibi medium ⁊ ꝯfert. i. ꝯiunctiõi ſubijcit. et ſm eũ nõ eſt aliud q̄ꝫ cõicatio q̄ res q̄ndã nõ ſua vel ñ hereditaria iã ẽ ſua vl' hereditaria. vl' eſt ꝯfuſio ſiue coadunatio rerũ ꝯferẽtis in res cõmunes ſeu cũ rebꝫ cõibꝫ diuidendis, vt no. ĩ. l. ſi ſoror, C. de coll. Itẽ ſm Fulgoſium ĩ rubꝛi. C. e. ti. collatio ẽ triplex. Una quã faciũt ſcolares diſputãdo. ⁊ de iure diſceptãdo, vt in aut. ⁊ ſi ꝯtracti. C. de fi. inſtru. Alia quã facimꝰ bibẽdo ⁊ comedẽdo Tertia q̇ fit res coadunãdo. Et iſta hic de ſcripta eſt. et ĩ ti. de colla.

Collatio inſtrumẽtoꝝ eſt qñ duo inſtr̃a inſpiciunꝫ et examinanꝫ ſimul vtrũ ĩ vno ita ſit ſic in altero, vel vt videaꝫ ꝑ modũ et formã ſcripture effectꝰ eius.

Collactaneꝰ idẽ eſt ꝙ ꝯſugẽs. ſed collectaneus. i. cõdormiẽs. a lacte p̄mus. ſecundꝰ aũt a lecto nomẽ habet.

Collega ſm Iſi. dꝛ a colligatiõe ſocietatis vel cõplexu amicicie. et ẽ idẽ qḋ ſodalis in officio alterꝰ paris poteſtatis.

Collegariꝰ etiã eſt vnꝰ ex talibꝫ ſocijs.

Collegiati dicunꝫ aliq̇ qui ſunt de aliq̇ corpore. i. ꝯgregatõe vel artificio hoĩm veluti piſtoꝝ. fabroꝝ. monachoꝝ. et q̄rundã aliorũ collegiũ habentiũ q̇ etiã dicunꝫ carthopatri. qꝛ coꝝ noĩa ſcribebãꝫ in carta vel matricula patrie. vt. C. de colle. li. xj. in rubꝛi. Scribebanꝫ aũt ꝓ eo vt patrie fierẽt incorporati. vel dicebanꝫ corpaliter emẽtes cartam. i. locũ cuiuſꝫ ꝑ cartã aſſignatũ: vt in eiꝰ locũ ſurrogenꝫ. et patrie fiant incorꝑati ſm Accur. ibidẽ in. l. vnica.

Collegiũ eſt ꝯgregatio quã ad minꝰ tres facere pñt. Nã duo faciũt ꝯgregationẽ, collegiũ tres, populũ decẽ. turbã. xxv. gregẽ q̇nꝫ porci. vel decẽ oues, vt no. Bern. de electione. c. j. Et collegia licita ⁊ approbata in his in q̇bꝫ habẽt iuriſdictionẽ. et q̇ ad ea q̄ ad ep̄os collegiatos ꝑtinent pñt facere ſtatuta. vt no. in glo. l. fi. C. de iuriſdic. om. iu. et expreſſius. C. de cõſti. pe. l. ij. in fi. ꝑ Bar. in. l. oẽs populi. ff. de iuſti. et iur. Itẽ collegio nõ approbato nõ relinquiꝫ in teſtamento. l. collegiuꝫ. C. de hered. inſti. et de licito vel illicito. ĩ. l. j. C. de ſacroſanc. eccle. de exceſſi. prelato. c. cum dilecto. et ꝑ Bar. ff. de colle. illi.

Collaterales dicuntur q̇ ſe attingũt vel ſibi attinẽt trãſuerſaliter ꝑ lineã collateralẽ: nõ ꝑ lineã rectã aſcendentẽ vel deſcendentẽ vt cõſanguinei ⁊ ꝯſiles. dicunꝫ etiã collaterales generaliter oẽs equaliter q̄ſi lateribus cõſidentes.

Collobiũ eſt toga vel veſtis ſine manicis.

Collectiua dictio dꝛ q̇ ſignificat collectiue ex ſua impoſitione, qñꝫ etiã ex ſignificato ſũpto aliũde ex q̄uis alia materie ſubiecte ſignificatiõe, vbi gr̃a. Ibi oẽs ferũt lapidẽ vel trabẽ ſignificat collectiue. l. ita vulneratus. ff. ad. l. aq̇l. Sꝫ ibi oẽs ſtudẽt auaricie ſignificat diſtributiue. Rõ. qꝛ in p̄mo exẽplo ex vnitate lapidis ſumiꝫ ſignificatum verbi. ſed in ſcḋo exẽplo ſenſus eſt ꝙ q̇libet homo ſtudet auaricie Silr hic. oẽs hoĩes aut ſunt liberi aut ſerui. inſti. de iur. ꝑſo. ſm materiã ſubiectã. nõ patiꝫ ſenſũ collectiuũ. qꝛ falſum ẽ ꝙ oẽs hoĩes ſũt liberi vl' ſerui. qm̄ aliq̇ liberi ſũt: et aliq̇ ſerui. ſed in. l. ſi neceſſaria. §. ſi annua. ff. de pig. act. ſumiꝫ dictio vnaq̄ꝫ collectiue. vbi ſi ſtipulatꝰ ſum triginta mihi ſolui annua bina trina die. i. quolibet anno in tribꝫ mihi ſolui decẽ et pignus accepi. Deinde pactũ eſt appoſitũ ꝙ mihi vnaquaꝫ die pecunia nõ ſoluta eſſet mihi vẽdere pignꝰ liceret. Dicit tex. ꝙ pecunia nõ ſoluta vno termino ſcꝫ p̄mo vl' ſcḋo nõ licet vẽdere pignꝰ, ſꝫ oĩbꝫ terminis p̄teritis. Et ſic illa vba vnaq̄ꝫ die ſignificãt collectiue. ſ. oĩm terminoꝝ ſimul. Diciꝫ ḡ collectiua dictio q̇ ſignificat collectiue ꝑ modũ eiuſdẽ corꝑis. vt ſũt turba, domꝰ, grex, peculiũ, collegiũ, hereditas, ciuitas, vniuerſitas, cõerc. Itẽ dictio q̇ſꝫ. eſt collectiua. ibi Ticiꝰ ⁊ Seiꝰ ꝓ q̄rta ꝑte q̇ſꝫ coꝝ me heredẽ fecerit. heredes mihi ſunto. l. h articulo. ff. de her. inſti. qꝛ referꝫ ad vtrũꝫ. Collectiue dꝛ tñ ex ſubiecta ma̅ria. ſ. inſtitutiõis ſumiꝫ qñꝫ ſcatũ diſtributiõis, de h in. l. fi. C. de

impu.et ali.substi.et.l.si filiab9.§.fi.ff.de le.
j.et.l.si fuerit.ff.de re.du.hoc ponit Bar.in
l.hoc articulo palle.

Colluctatio fit dū aliq̄ sil'luctant̄ pugnis vl'
calcib9.vel veri9 qn̄ pugnantes nō stāt cer
to loco.ff.ad.l.acq̄l'.l.q̄ actiōe.§.si q̄s i col
luctatiōe.in glo.

Collusio fm Berñ.in glo.in.c.audiuimus.
de collu.detegē.z.c.cū clerici.de cēsi.ē inter
actorē z reū latēs z fraudulenta ɔuētio.p
quā alter i iudicio se supari pmittit.Qua in
teruenienti fm Hosti.in sū.aliqñ delicta re
manēt impunita:vl'etiā cōmittunt̄.Et fm
Azo.fit p pcuratorē z aduocatū causarum:
q̄ se in lite supari patiunt̄.et fit p pncipales
psonas in similib9.tā i ciuili causa q̄z in spi-
rituali.vt in d.c.audiuim9.In ciuilib9 autē
fm Azo.fit impune.vt qñ q̄s p collusionē
patit̄ seruū vel libertū ingenuū pnunciari.
Et hīo ne p tales degeneres inq̄naret̄ am
plissimus ordo senatoꝝ.

Cōmentarius est ille q̄ causas cōmentabat̄
vel scripsit.

Cōmentor cōmentaris est cōponere vel fin
gere seu glosare.

Cōmētū fcat deceptionē vl' occultū seu ma
litiosum tractatū.de resti.in integ.c.j.li.vj.
xxxvij.di.c.ij.de testi.cogē.c.ij.

Comes oriētis fm Azo.i sum.e.ti.forte erat
pcurator rerū cesaris q̄s habebat i oriēte.

Comes palatin9 dr q̄ curā gerebat pcipuā.
vt missoꝝ.notarioꝝ z iudicū negligentiam
argueret.et a puincialib9 tributa exigeret:z
cōsueta deposceret:ita q̄ nō in puincialib9
sz pcipue iussus ē vt iudicib9 et coꝝ officia
libus pcepto immineret z supesset.C.de of
fi.comi.sacra.largi.et de offi.recto.puincie

Comes rerū pūatarū fm Azo.erat forte p-
curator cesaris i pūatis reb9.z fm eū etiā fu
it illustris.Alij dicūt q̄ pūati cōmodi z fi-
scaliū rerū habuit administrationē:vt eas
cōseruaret z in eis negociaret̄.

Comes sacraꝝ largitionū fm Azo.erat ille
p quē pnceps sua stipēdia largiebat̄.z hic
forte erat pcurator reipublice:q̄ grece logi-
sta nuncupat̄:et illustris erat.Alij dicūt q̄
hūc impator libertatē suā z magnificentiā
exercebat:et largitudinē agebat.

Comes sacri patrimonij erat q̄ imperatoris
pcurauit prīmoniū.q̄ in h differt a comite
reꝝ pūatarū.q2 hic tenet custodiā reꝝ pua-
tarū.et exercet negociationē circa mobilia.
sz ille patrimoniū z imobilia pcurat.et hec
differētia psumit̄ ex ꝟbis.C.de offi.comit̄.
re.pūa.et.ff.de offi.p cu.cesi.l.j.

Comites cōsistoriani sunt cōsistorij milites
dici meruerūt q2 etiā specialib9 pcōsulibus
equiparabant̄.C.de comi.cōsisto.li.xij.l.j.
Vel etiā ɔsistoriani dicebāt̄ q̄ perāt castris
pncipis ordinādis.et erāt plures.et elege-
bant̄ decani de ɔsistorianis z ministeriani
vt.C.ti.palle.Alio mō ɔsistoriani dicebāt̄
castrēsiarij.et apud nos hodie castellani vo
cant̄.licet apud alios vocent̄ oēs q̄b9 pui-
sum est de certis redditib9 vt in castro aliq̄
p defensione z custodia cōmorent̄.de com.
rei mili.et q̄ puincias regūt zc.vide.C.li.
xij.cū suis titulis.

Comitariēses milites.al's comitatēses dicū
tur milites stipēdiarij a comitatu dicti.q2
militāt nō soli:sed in comitatu.

Cōmentariensis dr custos in carcere posito-
rū.ff.de ori.iu.z.C.de custo.reo.l.ad cōmē
tariensem.vbi talis punit̄ tali pena cū so-
cio suo q̄ punit9 fuisset aufugiēs ex neglīgē
tia eorum nisi ex necessitate pcul ab officio
egerit tūc adiutor ei9 pari pena ɔstringit̄.

Cōmenda est custodia eccl'ie alicui cōmissa.
c.nemo deinceps.de elec.li.vj.vbi bo.glo.
de cōmendis.cū multis q̄stionib9.in.c.du-
dum.de elec.

Cōmendare est deponere.ff.de ꝟ.sig.l.ɔmē
dare.ff.depositi.l.luci9.et.xxij.q.ij.ne q̄s ar
bitret̄.Etiā capit̄ p laudare.vt i glo.palle.

Cōmodatū est alicui9 vel certe rei ad aliquē
specialē vsum gratuita facta ɔcessio.et dif-
fert a pcario p vsum specialē.Itē q2 pcariū
nō pt reuocari nisi tpe expleto.sz cōmoda-
tū nō pōt reuocari nisi expleto vsu ad quē
datur.Itē cōmodatū solū in mobilib9 re-
perit̄.pcarium vero etiā in immobilib9.in-
sti.q̄.mo.recōtra.obli.§.item is cui res.ꝑ.
cōmodata aūt res.Et dr facta ɔcessio non
aūt trāslatio.quia is q̄ cōmodat dominiū
possidet z pprietatē retinet.ff.e.ti.l.rei cōmo
date.Dicit̄ gratuita.q2 nulla merces inter-
uenire dz.al's si merces interueniret tūc res
transiret in locationē vel in cōtractū inno-
minatū.do vt facias.institu.locati.§.j.et.
mandati.§.vlti.

Cōmodare est rem ad vsum alicuius q̄diu
velit cōcedere.

Cõmodatarius est ille cui res aliq̃ daẗ vtenda.vicȝ ipm cõmodatũ.

Cõmodati actio. Require supra actio cõmodati.

Cõmodũ ẜm Isi.li.v.est illud qđ est nři iuris et etiã ad alios tpaliter trãslatũ ē cõmodo tpis q̃diu apud eos sit.vñ cõmodũ đr etiã alio noĩe cõmodatũ.

Cõmertiũ ẜm Isi.li.v.est deriuatũ a mercibus q̃s res venales nũcupam⁹.vñ mercatus đr cet⁹ multoꝝ q̇ res emere vel vendere solẽt.⁊ ē commertiũ q̃si cõmutatio mertiũ Etiã đr copula.dicẽdo.carnale cõmertiũ.

Comestor vel comesor idẽ est qđ gulosus.

Cõminationes sunt mine ꝑ iudicẽ imposite. nec tamen habent auctoritatẽ rei iudicate ẜm Azo.

Cõmunidiuidundo ẜm Isido.li.v.est inter eos q̇bus res cõmunis est q̇ actionib⁹ vel postulationib⁹ licet arbitrio dari. cui⁹ arbitratu res diuidanẗ. Req̇re sup̃ actio cõmunidiuidundo

Cõmunia p̃dioꝝ. Req̇re infra p̃diũ.

Cõmunia de viucapionib⁹. Require infra vsucapio.

Cõmunia de successionib⁹. Req̇re infra successio et inuenies.

Cõmeat⁹ đr licentiat⁹ vel recõmendatio seu remuneratio ipis licẽtiatis tpe licentiature facta.vt in ep̃la Alexãdri magni.et arestotelis legiẗ.Et est qđ vulgo đr cõduct⁹ liber id ē trãsit⁹ a cõmeando descẽdẽs.vt ibi đr. optimis nos susceperũt cõmeatib⁹.

Cõmedia.i.villana locutio.vt i glo.C.ñ li.hin.metro,lo.sua ad dextera trãsferre.in rubri.li.xj.Itẽ est dignitas. Sȝ ẜm Donatũ est rusticana laus siue cãtilena.a camos id est villa.et odos cantus.

Cõmendaticie lr̃e sunt dimissorie q̇b⁹ cleric⁹ dimittiẗ et absoluiẗ a ptãte sui epi in quib⁹ perhibetur de vita et ordinibus illius testimonium.

Cõparatiu⁹ capiẗ interdũ ꝑ positiuo.vt lacius.i.late.c. auaricie.de elec.li.vj.sil'r.c.licet.ꝓpe fi.de accu.ibi poti⁹.et.c.⁊ si pignorationes.de iniuř.ibi districti⁹.i.districte.Sicut interdũ positiu⁹ capiẗ ꝑ cõparatiuo.vt in ps̃.cxvij.Bonũ est ꝯfidere in dño q̃ȝ in hoie.Bonũ est sperare in dño ⁊c.ibi bonũ id est melius.

Cõpendiosa hec dictio significat substitutionẽ q̄ sub ꝯditiõe mortꝫ alia multa cõplectitur tpa seu longũ tps qđ diciẗ post puberem etatẽ.Et đr io cõpendiosa:q2 sub verborũ cõpendio plura cõplectiẗ tpa.⁊ q̃nq̃ȝ plures substitutiões facit.l.meuius.§.duorũ.ibi orõnis cõpendio.ff.de leg.ij.et.l.p̃cibus.C.de impu.et ali.substi.Et hoc ꝑut adapteẗ illud significatũ.q2 p̄t ad alia adaptari vt aliter significet.ꝑut v̓bũ cui adaptaretur significare dictaret.Vñ infra substitutio cõpendiosa.

Cõpilator ẜm Isi.li.x.est ille q̇ aliena dicta suis ꝑmiscet.et sic solẽt pigmẽtarij in pictura diuersa mixta ꝯfũdere.Vñ illđ Virgi. Pictorib⁹ atq̃ȝ poetis q̇dlibet aũdẽdi sp fuit eq̃ potestas.Hoc scelere quondã accusabatur hercules mutuan⁹. Iste voces cũ q̃sdam versus hoim trãsferẽs suos ꝑmiscuisset.Et cũ nõ cõpilator ab emulis diceretur ille rñdit magnarũ viriũ esse clauã a manu herculis extorquere.

Cõcubina sumiẗ duob⁹ modis. Primo đr illa quã q̇s cognoscit fornicario affectu. Et talis nõ impedit ordinis ꝓmotionẽ.Secũdo đr illa quã aliq̇s cognoscit vxoritio siue maritali affectu.⁊ talis impedit ꝓmouẽdum ad sacros ordĩes.xxxiij.di.si q̇s de laicis.de ꝑsumpt.c.illud.de clamdesti.despõ.ꝑ totũ. Itẽ cõcubina ẜm Azo.in sum.c.ti.cõstituiẗ sola intentiõe animi. Et ab eo q̃ñ q̃ȝ q̇ nõ pōt vxorem ducere.et ecce ꝑses mulierem oriundã de ꝓuincia nõ duceret vxorem:tamẽ pōt habere cõcubinã. Potest autem ẜm leges vt ipe Azo dicẽ eas solas habere mulieres sine motu criminis:in q̇bus stuprũ nõ cõmittiẗ.sicut in virgine: vidua et minore.xxv.annis:in quibus stuprũ cõmittitur.

Cõclaue diciẗ cella vel thalam⁹ secretus ad quẽ per multas claues venitur. vide glo.i verbo.cõclaue.l.qđ cõclaue.ff.de dam.infec.et ideo in electiõe pape cardinales intrant cõclaue.

Cõcessio facta alicui de aliqua re respicit ꝑsonam cui fit:nõ aũt ipam rẽ adeo ꝙ finiẗ morte ipius cui facta ē.nec ad heredes eius transmittitur nisi in ipa ꝯcessione fiat mentio de heredibus.l. cum seruus.§.si quis. ff.de leg.j.

Cõfinia dicunẗ q̇ adeo sunt ꝓxima vt nullus sit paries inter ea.vnde predia vrbana que

cõsueuerũt parietibꝫ distingui.ꝓprie nõ di-
cuntur ꝯfinia sed potiꝰ dicunť vicina. Pre
dia ꝟo rustica põt dici ꝯfinia.qꝛ solo ꝑtis fi
nalis termino sunt distincta.

Confirmatio ē iuris ꝓus habiti corrobora-
tio.vt colligiť de fi. instru.c.inter dilectos.
Alio mõ est sacramētoꝝ mīstratio.s.i frõte
crismatis assignatio Et fit ꝯfirmatio ꝓmo
mõ dicta his ꝟbis.Cõfirmamꝰ te sicut rite
possides.vel sicut sine prauitate facta ē ele-
ctio.vel sic ꝓuide facta est.

Confirmare est alicui iuri vel facto firmitatē
prestare.

Cõiectura est verisilis rõ suspitionē inducēs
nõ de necessitate ꝑsonā vincēs.

Coniunctio qñqꝫ poniť ꝓ disiunctiõe.vt cũ
dꝛ.mihi heredíqꝫ meo.ff. de ꝟ.sig.l.cõiun-
cti.et disiunctio qñqꝫ ꝓ ꝯiunctiõe.vt.ff.eo.
ti.l.sepe.

Conditio est dispositiõis suspēsio ex euentu
incerto futuro ei apposito in quē euentũ eiꝰ
dispositiõis facta ē collatio.ff.si cer.pe.l.ita
qꝫ.ꝟbi grã.Promitto vel lego si titiꝰ fuerit
cõsul.hec dispositio ē ꝯditionalis ex incer-
to apposito.si titiꝰ.Et ꝑ hꝫ dispositionis vel
legati fit suspēsio.et eueniente casu q̃ titiꝰ sit
cõsul purificať ꝛ nõ plus suspendiť.insti.de
ꝟ.obli.§.ex ꝯditionali.et.ff.d ꝯdi.ꝛ demõ.
ꝑ totũ.Põt autē capi ꝯditio dupľr.Uno
mõ ꝓ tpis suspēsione qδ solet apponi in cõ
tractibꝫ aut vltimis volũtatibꝫ.de q̃ in ti.ꝑ
alle.de ꝯdi.et demõ.ꝛ i ti.de ꝯdi.institutio-
nũ.Scdo mõ qñ aliq̃d solutũ est.Et illud
intendimꝰ repetere.ꝛ appellať ꝯditio q̃si so-
luti repetitio.de isto tractať in ti.de ꝯdi.ob
cau.data.et ti.se.et de sui natura nõ solet da
ri dño.qꝛ repetitio ꝑsupponit dominiũ esse
translatũ.l.fi.ff.de vsufructu. et quēadmo-
dũ capiať.al's amittiť.Et hec ꝯditio ꝓnci-
paliter est duplex.Una generalis ꝯcurrēs
cũ quacũqꝫ actiõe ex q̃ certũ petiť.l.certicõ
ditio.ff.si cer.pe.Alia est q̃ diuidiť in mul
ta mēbra.s.in cõditionē ob causam.ob tur-
pem cãm.indebiti siue cã furtiua ꝛc.de q̇bꝫ
oibꝫ infra diceť. Et nota ꝙ ꝯditio differt
a mõ et a cã ꝛ a demonstratiõe.et ꝯm glo.i
rubri.ff.de ꝯdi.et demõ. Cõditio est lega
ti cuius de futuro defectꝰ seu ꝯfirmatio pen
det suspensio.et ibi legati poniť exemplari-
ter.et sic nõ restringit q̇n cõueniat alijs a le
gato.qꝛ exēpla nõ restringũt regulã.l.dãni
infecti stipulatio.ff. de dam.infec.Bar.sic
diffinit.Cõditio est quidã euentꝰ futurꝰ in
quē dispositio suspendiť.et intelligiť de euē
tu in facto vel iure.l.multũ interest.de con
di.et demon.siue ꝯditiõis affirmatiue vel
negatiue.l.in testamento.eo.ti.Et dicit fu-
turus.qꝛ de ꝑterito et pñti ꝓprie nõ est cõdi
tio.qꝛ nõ suspēdit.l.cũ ad pñs.cũ duabꝫ se.
ff.si cer.pet.Bal.vero sic diffinit.Est adie-
ctio q̃dã ꝑ quã dispositũ hꝫ in sui esse pen-
dentiã existentiã vel defectũ.Et hec gene-
ralis est ad oēm ꝯditionē inductiuã ꝛ extin
ctiuã.de ꝑterito pñti vel futuro.Petrus de
besutio sic dicit.Cõditio est ꝟboꝝ adiectiõ
in futurũ suspendentiũ ꝯm quã disponens
vult dispositũ regulari.Significať aũt cõ
ditio ꝑ dictionē si.vt in exemplo.lego si ti-
tius fuerit ꝯsul.Itē ꝑ aduerbiũ cũ.vt dicē-
do.cũ titiꝰ ꝯsul fuerit.Sꝫ est differētia in-
ter si et cũ.nõ quo ad ꝯditionē faciēdã sꝫ q̃
ad modũ significãdi.qꝛ dictio si.significat
ꝓncipaliter ꝯditionē vel suspēsionē.et ꝑ cõ
sequēs tps ꝛ dilatiõis dispositiões in euē-
tũ futurũ.Et qꝛ ille est incertꝰ:iõ ꝯsecutiue
suspēsionē significat.l.si titio.ff.qñ dies le.
ce.et.l.q̇ ꝓmisit.ff.de cõdi.et demõ.Itē di-
ctio nisi significat ꝯditionē.vt vendo tibi li
brum ꝓ decē.ita ꝙ cõditio valeat ꝛ ꝑficiať
nisi alius cõditionē meliorē infra mensem
faciat.l.ij.cum ibi nota.ff.de in diem adiec.
Itē dictio alioq̇n ꝯditionē facit.vt ꝓmittis
mihi scribere librũ infra mēsem alioq̇n de-
cem noĩe pene.nã sensus est.si nõ scripseris
ꝛc.l.si finito.§.ex hoc edicto.ff.de dã.infec.
Idē in dictiõe al's.qꝛ eodē mõ exponiť id
est si nõ scripseris.Idē in dictiõe siue:dicē-
do.ꝓmitto si nauis ex asia venerit siue titiꝰ
cõsul fuerit.Et q̃ illarũ dictionũ disiunctiu-
uarum prior fuerit purificat dispositionē.l.
si ita q̇s stipuleť.ff.de ver.obli.Idē in alter
natiua aut.vt dicendo.relinquas ꝑdia ꝓ-
pinquis aut libertis.l cum pater.§.penul.
ff.de leg.ij.nam sensus est.si non sint ꝓpinq̃
veniãt liberti.et hoc ex significato sũpto ex
maiori affectione ꝓpinquoꝝ.quibꝫ testator
primo relinquere voluit.vt patet ex ordine
scripture.Idem in aduerbijs q̃diu.vt ibi.
Promitto vel lego singulis annis decem
q̃diu res meas vel heredis mei gesseris.
nam sensus est.si gesseris habeas decē.l.pa
ter.§.fi.ff.de ꝯdi.et demõ.Itē in dictionibꝫ

quoad. donec. quousq;. q2 idẽ significant.
Itẽ in dictiõe dũ. dicẽdo. lego vxori dũ cũ
filio meo erit. l. q̃ ɔcubinã. §. vxori. ff. d leg.
iij. Idẽ in dictiõe qñcũq;. vt vir legat vxori
qñcũq; filios habuerit. l. cũ vir. ff. de cõdi.
et demõ. Itẽ de qñ. vt lego pupillo qñ nu-
pserit. l. pupillo. ff. de leg. ij. Idẽ de vbi. dicẽ
do. lego filio vbi nupserit. l. si ita scriptũ. §.
j. ff. de leg. ij. Idẽ de q̃tin⁹. vt lego quatin⁹
heres me⁹ erit. q2 sensus est. si ĩ toto vel ĩ pte
l. stichũ. ff. de le. j. Idẽ de postq; ⁊ ad. vt le-
go ad tps liberoꝝ. l. si vir vxori. ff. de cõdi.
et demõ. Idẽ de ꝓpositiõe cũ. vt ancilla cũ
liberis libera esto. intelligendo ꝙ ancilla li
bera nõ sit nisi cũ liberis. l. si ita fuerit. ff. de
manumis. testa. Idẽ de in. vt lego ticio ĩ di
sciplina. l. nec solũ. §. si in habitatione. ff. qñ
di. lega. ce. Idẽ in noĩe. vt ꝓmitto tibi ꝑtũ
agneris vel fruct⁹ fundi talis. l. interdũ. ff.
de v̄. obli. et. l. j. in fi. de ɔdi. et demõ. ⁊ depẽ
det dispositio ex incerto futuro euentu. s. si
pariat vel fruct⁹ crescat. Idẽ: ꝓmitto centũ
noĩe dotꝫ. i. si matrimoniũ sequat̃. l. si stipu-
lationẽ. ff. de iur̃. do. q2 dos sine mr̃imonio
esse nõ p̃t. ergo sic intelligit̃. Idẽ de dona-
tione causa mortis. l. si mortis cã. ff. de do-
na. cã mor. et hoc ex natura hui⁹ cõtractus
q̃ ꝓcedit ex cõmuni mõ sic agendi. Idẽ in
ꝓnoĩe. vt vestẽ q̃ mea erat lego. l. nuꝑ. de le.
iij. Idẽ de quisq̃s. vt q̃sq̃s mihi heres erit
sit heres filio meo. l. q̃ liberis. §. hec verba.
ff. de vulga. substi. Idẽ de q̃sq;. vt ticiũ ⁊ se.
ꝓ q̃nta pte q̃sq; heredẽ me fecit ipm insti-
tuo. l. ħ articulo. ff. de here. insti. Idẽ de q̃.
vt q̃ ꝑus ascẽderit capitoliũ. l. si fuerit. ff. de
re. dub. Idẽ de q̃cũq;. vt q̃cũq; ꝓfessus fue
rit. ⁊c. l. hoc edicto. ff. de iur̃. fis. et ħ ex signi
ficato. nõ tm̃ ꝓnoĩs sed v̄bi futuri tpis. l. ij.
ff. de here. insti. Silr ibi. immo pisces q̃ ca
pient̃: emptio est ɔditiõis. Idẽ in ꝑticipio
vt acceptis centũ a ticio instituo eũ here-
dem. l. a testatore. ff. de cõdi. et demõ. Nã li
cet acceptis sit p̃teriti tpis: tm̃ significat ibi
futurũ. l. si accepero centũ ⁊c. Idẽ ibi lego
stichũ futuꝝ meũ. ar. l. stichũ. ff. d le. j. Idẽ
in gerũdio. vt sum institut⁹ adeũdo repudi
ante ticio. l. si tu ex pte. ff. de acq̃. here. Idẽ
in supino. vt lego vel ꝓmitto euntib9 spa-
ciatũ in die dñico. et sic de silib9.

Conditio multiplex est. Nã quedã est cõdi-
tio certi q̃ cõpetit ex oĩ cã ⁊ oĩ obligatõe ex
qua aliq̃d certũ petit̃ siue ex certo cõtractu
siue ex. l. aq̃l. a gat̃. siue suo noĩe siue heredi
tario oblĩget̃. Vñ manifestũ est ꝙ ista cõdi
tio ɔcurrit cũ actiõe mãdati depositi et ce-
teris vbi q̃d certũ petit̃. Et iõ ſm diuersita
tẽ causaꝝ nũc re nũc v̄bis nũc lr̃is nũc ɔsen
su ɔtrahit̃. Nũc etiã ex ɔtractu. nũc ex q̃si
ɔtractu. nũc ex delicto ɔpetit ĩ mutuata tm̃
pecunia sola illa cõpetit.

Conditio ex lege ſꝫ Azo. e. ti. locũ hꝫ qñ seu
quotiẽs ex noua lege surgit obligatio. nec
in eadẽ lege cautũ ẽ q̃ genere actionũ expe-
riat̃ q̃ ꝑ varietate causarũ nunc ex cõtractu
nũc ex debito nascit̃. et sic nõ statuit̃ vel ca-
uetur. l. q̃ actiõe agat̃.

Conditio furtiua cõpetit dño rei cõtra furẽ
eiusq; successores ad ipam rẽ ꝑsequendã vl
estimationẽ ei⁹ quãti plurimi fuerit postq;
ablata fuit: eo ꝙ fur sꝑ est ⁊ fuit in mora.

Conditio indebiti cõpetit ei q̃ ꝑ errorẽ inde
bitã pecuniã soluit alicui credẽs ei se teneri
cũ nõ teneat̃. vel cũ a ꝓcuratore suo soluta
esset ipo ignorãte. Est ergo cõditio indebi
ti ſm Azo. in sum. co. ti. postq; soluta inde
bita repetunt̃ siue ꝑ ignorantiã facti etiam
nõ ꝓbabilẽ. vt q2 errauit q̃s in facto suo si-
ue ꝑ ignorantiã iuris talia indebita soluãt̃
q2 ignorãtia iuris nõ debet alicui nocere ĩ
ĩ dãno vitãdo. vt. ff. de iur̃. ⁊ fac. igno. l. iu-
ris ignorãtia.

Conditio liberatiõis ɔpetit ei q̃ qd̃ oĩno nõ
debuit ꝓmisit.

Conditio ob causam datoꝝ ſm Azo. e. ti. cõ
petit. et locũ habet vbicũq; duo cõtractus
innoĩati interueniũt. s. do vt des. facio vt fa
cias. In illo aũt cõtractu innoĩato. s. do vt
des. dat̃ actio de dolo. Et ꝓut alij dicunt
tunc cõpetit ad rẽ petendã q̃ ob causã ho
nestã: vtpote in causam futuram vl p̃teritã
data est cã nõ secuta. p̃t eñ ɔdici cã nõ se-
cuta si penituerit dantẽ re integra. Si v̄o
dedisti decẽ vt bononiã irẽ aliq̃d qd̃ eroga
ui ad ꝑfectiõꝫ exprimã habes ɔditionẽ: ita-
tm̃ vt p̃stet̃ mihi indẽnitas. q2 aut ex obliga
tione q̃ retrahit̃ ⁊ nõ ɔsensu ꝑficit̃. hec ɔdi-
tio minima est. q2 res ad aliquẽ ꝑfecta sine
cõsensu vtriusq; cõtra eundẽ assensum petit̃
et repetitur.

Conditio ob turpẽ cãm est ꝑ quã repetim⁹
ea q̃ dedim⁹ alteri cã nõ secuta ob quã da-
ta sunt si turpitudo tm̃ ex parte accipientis

versetꝛ. Alioquin si ex pte dantis ꝛ accipientis repeti nõ põt. qꝛ in pari cã turpitudinis potioꝛ est cõditio possidẽtis. c. in pari. de regu. iu. li. vj. Et ſm Azo. e. ti. ponitꝛ exemplũ Ego dedi tibi vt sacrilegiũ nõ faceres. Ab hoc em̃ debuisti abstinere nullo tibi dato. Et iõ etiã causa secuta possum petere quod tibi dedi.

Conditio ob causaꝫ hãc cõditionẽ parit res apud aliũ ↄstituta. siue ab initio siue iam siue postea ꝑuenit ad eũ ex iusta cã. Postea ad instantiã rediꝫt ꝛ cyrographũ apud creditoꝛẽ post debiti solutionẽ recipit. Sꝫ hãc cõditionẽ ob causam putãt q̇dã ex ↄtractu ꝑuenisse. qꝛ nõ cõpetit nisi aliꝫ cõtractꝰ p̃cedant. Aliꝫ ex q̃si ↄtractu credũt descendere ad siĺitudinẽ ↄditiõis indebiti. qꝛ q̃ ob causam ↄdicit actoꝛi ṗmũ ↄtractũ dissoluit

Conditio sine causa cõpetit qñ aliq̇d primo ex iusta causa ẽ apud alterũ. sꝫ postea ꝑ aliquẽ effectũ eẽ nõ debet. verbi gr̃a. Mutuasti mihi centũ feci tibi instr̃m in q̃ cõfessus sum me tibi teneri soluo tibi mõ instr̃m obligatoꝛiũ est apud te sine causa ꝑ quã repetam ipm. Cõpetit g̃ ↄditio sine causa: finita causa ex qua res ad aliquẽ ꝑuenit ex ↄtractu q̇ iã finitus est. vnde videtꝛ descendere. Nec inde qȯ suspirauit adhuc cãm subsistẽdi hr̃e. Itẽ si sine causa penes te res est quã nõ habes ꝑ ↄtractũ. Et ita nec ex cõtractu nec ex maleficio es obligatus mihi. Etiam locũ habet vbicũqꝫ sine cã aliq̇d est apud te qȯ mea interest me hr̃e.

Conditio triticaria generalis est de aliꝫs rebus oibꝫ cõpetens p̃terqꝫ de pecunia numerata siue soli mobiles siue immobiles sint. Ideoqꝫ fundꝰ ꝛ vsufructus ꝛ cetere seruitutes p̃dioꝝ ꝑ ipam recte petuntꝛ. Rẽ aũt suã nemo petit hac actiõe nisi ex certiꝫ causis vt ex causa furti vel rapine. cũ itaqꝫ sit generalis hec ↄditio: ꝛ cõditio certi i multis aliꝫs cõputetur.

Conditiones generales sꝑ in pactionibꝫ includuntꝛ ꝛ intelliguntꝛ. vtpote si deus voluerit. si res in eodem statu ꝑmãserit ꝛ siĺia. vt no. in glo. ꝟbi intelligẽda. de rescꝑ. c. ij. ꝛ. c. queãdmodũ. de iureiur̃. cuꝫ siĺibꝫ. Et nota ꝙ cõditio i legatis nõ retrotrahitꝛ ſm Bar. in. l. j. §. serui. ff. ad silleia. et ꝑ sua opinione facit tex. in. l. si filiefamilias. ff. ex q̇bus cau. in pos. ea. Bal. tñ ↄtra. et dicit ꝙ ille casus §. serui. est specialis. ergo in ↄtrariũ est ius cõmune. et ꝑ ista opinione facit. l. si filꝰ. ff. de ver. ob. Sꝫ isti legi possit r̃nderi ꝙ loq̇tur in ↄtractibꝫ. secus in vltimis voluntatibus. vt in d. l. si filiefamilias.

Conditionalis stipulatio. req̇re infra stipulatio. Et ponuntꝛ tales ꝟsus de ↄditione. Sius dicetꝛ si res pietate timetꝛ. Si ꝑ trãs detur si soluẽs certꝰ habetꝛ. Si res furetꝛ res siue duplãdo legetꝛ. Si nõ debetꝛ sed ꝓ debito numeretꝛ. Si quid soluetꝛ non casibꝫ bis repetetur.

Condicere est rẽ suã in iudicio petere ꝑsonã pulsando vel inquietando. et ipam dicẽdo obligatã sibi esse ad aliq̇d dandũ vel faciẽdũ. Vñ dꝛ indebiti ↄditio. ꝛ tractũ est hoc ꝟbũ a veteri obseruatiõe. qꝛ olim erãt i vsu solẽnia ꝟba q̃ oportebat actoꝛẽ cũ litigabat corã iudice ↄdicere. id ẽ simul dicere qñ litigaret. vt si caderet a sillaba caderet a tota causa. Et qꝛ in ꝑsonalibꝫ actionibꝫ h̃ obseruatur. iõ ꝑsonales actiões dicebantꝛ ↄditiones. Deinde p̃fata solẽnitas in dissuetudinẽ trãsiꝫt. hoc tñ nomẽ adhuc remãsit vt ꝑsonales actiões adhuc dicantꝛ ↄditiões: qꝫuis nõ sit necesse hãc solẽnitatẽ obseruare: et hec ꝟba ↄdicere. Et ex hoc datꝛ intelligi ꝙ ↄditio nõ est aliud nisi personalis actio. Et ↄdicere apud antiq̇s erat talẽ formã ꝟboꝝ vt ↄditionẽ indebiti. vel ↄditionẽ ob cãm datoꝝ. vel similẽ formã ꝟboꝝ tãqꝫ nomen actiõis exp̃mere qȯ hodie sublatũ est Verũ ꝙ hodie res ꝓprie nõ ↄdicitꝛ nisi a fure. qꝛ nẽo cõdicit rẽ suã nisi a fure. §. idẽ iulianꝰ. in. l. si duo patroni. ff. de iureiur̃. Aliter etiã sumitꝛ cõditio in ti. de ↄdi. appo. Et differũt cõditio facti ꝛ ↄditio iuris in testamẽtis. Vñ ↄditiões facti dicuntꝛ q̃ apponũtur a testatoꝛe siue sunt ↄditionales siue potestatiue. Et vocantꝛ facti. qꝛ habẽt volũtatem testatoꝛis q̃ est facti. qꝛ oẽs potẽtie aie scꝫ volitiua. appetitiua cõcupiscibilis sunt facti. vt in. l. bone fidei. ff. de acq̇. re. do. ꝛ de his no. in. l. multũ interest. ff. de cõdi. ꝛ demon. vbi illa dꝛ facti. si nauis ex asia venerit. si Titius consul factus fuerit. Et illa est iuris. si q̇s se filiũfamilias existimet cũ paterfamilias sit. ꝛ ibi hoc interest. qꝛ in cõditione facti nõ sufficit vera existentia nisi cõcurrãt opinio ꝛ scia heredis vt adire possit secꝰ in ↄditiõibꝫ iuris: vbi sufficit existẽtia

et purificatio sine opinione ꝛ scia. Ex q̃ infert ꝙ miti⁹ agit cū lege q̃ꝫ cū hoīe. l. celsus ff. de. arbi. l. multū interest. palle.

Cōducere dr̄ ille q̃ rē aliquā ab aliquo data mercede vel ꝓmisso accipit vtendā. vñ Cōducit q̃ dat: q̃ locat accipit illud.

Cōducti actio cōpetit ei q̃ cōduxit a locante vel locatore fundū vel ꝑdiū aut domuꝫ: et cōpetit ei ad hoc ꝙ liceat sibi vti vel habitare in re conducta. Itē eidem cōpetit contra locatorem actio cōtraria si aliq̃s expensas necessarias ibidē fecit aut vtiles. Require supra Actio.

Confestim intelligit cū ꝑus vel q̃ꝫprius poterit. l. ij. §. penul. ff. ad trebel.

Confessio est duplex. s. iudicialis ꝛ penitētialis. Et ad hoc ꝙ ꝯfessio iudicialis ꝑiudicet debet hr̄e hec sex. vñ. Maior sp̄ōte sciens cōtra se ius sit ꝛ hostis. Nec natura neget fauor aut lis ius ve repugnet. Vide h̄ cum allega. singuloꝝ. in glo. c. nos in quecꝫ. ij. q. j. in ṽbo cōfessum. et de ꝯfessi. c. ex parte. in glo. j. et in sum. Hosti. e. ti. §. q̄liter. Et confessio iudicialis ē certa ꝛ clara assertio. i. responsio ei⁹ de q̃ q̄ritur i iure corā legitimo iudice facta. Et fit in iure tripliciter. s. ore. facti euidentia. et interꝑtatiue. s. cōtumacia c. null⁹ dubitet. de ꝑsumpt. Et ꝑiudicat dū fit in iure. id est iudicio coram iudice cōpetente et aduersario ꝑsente. quod intelligitur per dictionē hostis supra positā. Itē fiat ꝑ lit. ꝯtesta. nec sit cōtra naturā vt eam occidisse q̃ viuit. nec de religiosa. nec in cā fauorabili ſm Berñ. in glo. ꝑalle. Et ꝯfessio facta in pnīa sacerdoti nō facit fidē coram iudice seculari. C. de epi. audi. l. archigerunꝯtis. et ibi ꝑ doc. Sicut nec ꝑiudicat ꝯfessio extra iudiciū facta nisi causa adijciat. vt cōfiteor me debere tibi centū ex cā mutui. C. de nō nume. pe. l. generaliter. glo. notabil. ij. q. ix. c. testes. §. de his.

Confessoria actio. Require supra Actio cōfessoria.

Cōfiscari est fisco applicari vel in fiscū induci. Vñ fisc⁹ est regi⁹ saccus in quē reducuntur bona damnatoꝝ ꝛ ꝓscriptoꝝ. vñ dicit. Facta est oīm bonoꝝ cōfiscatio. Et casus in q̃bꝫ pñt bona alicui⁹ ꝯfiscari post mortē suā. vide glo. ꝛ doc. i. l. fi. C. ad. l. iul. maie. Et q̄lit formabit snīa est glo. insti. de here. q̃ ab intest. §. ꝑ ꝯriū. Casus aūt i q̃bꝫ possit q̃s incarcerari no. Bar. i. l. j. C. de custo. et exhi. reo.

Cōniuere est oculos claudere. et interdū ponit ꝓ dissimulare vl' ꝓ parū dormire. vt cū dr̄. cōniuentibꝫ oculis. Nūq̄ꝫ ꝯsentire. vt cōniuēs ꝯsentiēs dr̄. vñ. Qui mihi ꝯniuet oculis signū mihi ꝑbet.

Cōpensatio ſm Azo. i sum. e. ti. est debiti et crediti ad inuicē. i. ab vtraq̄ꝫ pte iter se. s. cōtrahētes ꝯtributio. dr̄ eīm ꝯpēsatio q̄si cōis pēsatio. acsi apte dicat lex: nō est nisi in ponderibꝫ ꝛ q̄ntitatibꝫ cōpensandis. Vel ē debiti ad debituꝫ hincinde facta deductio. vt debeo tibi. l x. tu mihi centū. dū peto a te cētū tu deducis. xl. et non recipit ꝓmutationē speciei ad q̄ntitatē. ff. d le. j. l. ꝫ si cert⁹. ꝛ. l. si cōuenerit. ij. i ꝓn. ff. de pig. act. vt deposui pecuniā i sacculo i centū ducatꝫ. depositarius mihi totidē cōmodauit ꝛ nō pōt tenere saccuū me petēte. Sꝫ Bar. Pe. ꝛ Cy. ꝯtra fec. C. deposi. et. C. cōmo. l. fi.

Cōparare ꝛ emere differūt. vt no. in. l. illam. ff. de ꝯtraben. empt. et vendi. et. l. illā. C. de rerum ꝑmu.

Cōpilare leges siue cōponere ē leges ab alijs scriptas i vnū volumē redigere.

Cōpita dicunt loca vbi pl'es vie ꝯueniūt simul. vt. xxij. q. ij. de viro. in ꝑn. ibi. per arrupta itinera et cōpita.

Cōpetenter. no. glo. xxiiij. q. iij. votū. et vide qd̄ no. de ver. sig. c. fi. li. vj. super verbo. cōtempserit.

Cōpromissari⁹ dr̄ cui simpl'r vel ad tps cōmittit: vt eligat vicē eoꝝ q̃ cōpromittunt. vt de elec. q̄ꝫ ꝓpt. Nec ē ꝑ oīa idē arbit et cōpromissari⁹ ad eligendū dat⁹. vt ibidē. e. sic. cū ꝑ formā ibidē. de re iud. cū ab vno. li. vj.

Cōpromissum. i. arbitrium.

Cōpromittere est causam executoriā vel executiuā ad dictamē arbitroꝝ dare. Et ſm dictamen recte rōnis ꝑ vtraq̄ꝫ pte apposita explicare ab ipis.

Conchilia a concha dicunt. inde conchilaris leges conchas vel conchilia. C. de murile. l. si accipit. li. xj.

Conijcere est ꝑpendere vel ꝑsumere.

Consequēs. id est cōforme. insti. de dona. §. est et aliud.

Consequētia lraꝝ dr̄ ꝯsequēs ordo scꝑture. scꝫ qñ scribit sine titello vel titellis. id ē sine omni abbreuiatione. et dicit tenor litterarū

ſeu tenorē dicimꝰ potiꝰ textū lraꝝ. ꝗbus ti-
tellis ſcribatur.

Conſenſus ꝛ auctoꝛitas tutoꝝ. Reqre ſupꝛa Auctoꝛitas pſtanda. Et ꝯſenſus ē quadruplex. ſ. negligētie. ꝯſilij. cooperatiōis. et auctoꝛitatis aut palliationis vel defenſionis. Et pmo et ſcdo ꝯſentiēs minꝰ punit ꝗꝫ faciēs. tertio equaliter. qrto vero plus. Vñ Cōſequens ſpernit. ſuadet. iubet. atqꝫ tuet. Hic minꝰ ille minꝰ luit: hic eqliter: hic plus De h glo optima in. c. j. de offi. dele. ſuper verbo. pari pena.

Conſiliarij dicunt eo ꝙ alter alteri ſuū pbeat cōſilium.

Conſiliū eſt tractatus ꝯſulū. Et ꝯſiliū a grauibꝫ et expertis eſt requirēdū. j. q. j. eſtote. Et qui fraudulenter dat cōſiliū tenet de dolo et cōtra eum agi pōt. Et dr a cō. id ē ſimul. et ſales ſaliū. qꝛ nō eſt pcipitandū cōſilium l. di. ponderet. ibi. Nos em̄ tpe indigemꝰ vt aliqd maturius agamꝰ: nō pcipitemus cōſilia et opa noſtra neqꝫ eoꝛum oꝛdinē coꝛrumpamus.

Cōciliū eſt ꝯuentꝰ aliquoꝝ tractantiū arduas cauſas totā chꝛiſtianitatē ꝯcernētes. Et dr a verbo cōcinoꝛ cōcinaris. i. cōuocare. vel a cōmuni intentiōe dictū eſt eo ꝙ exiſtētes in cōcilio in vnū dirigāt omnē mentis intuitū. Vel dr qſi ꝯcidiū. in. l. tranſeunte. xv. di. c. j. vbi etiā ſynodꝰ cetus ꝛ cōuentus exponit. Et ibi de qttuoꝛ concilijs. Et in qbus dānati ſūt heretici. de ſi. catho. et ſum. tri. pperam ſentientes.

Cōſiſtoꝛiani. Reqre ſup comites

Cōſiſtoꝛiū idē eſt qd ptoꝛiū vel tribunal. ſcꝫ locꝰ in q ius reddit ex moꝛe. Et eſt vulgare italoꝝ ſeu lombardoꝝ. cle. paſtoꝛalis. de re iudi. ij. q. vj. anterioꝝ. de appel. ex inſinuatione. ꝛ dr a cōſiſto cōſiſtis. Heſter. v. c. in pn. Sedebat ſup ſoliū. i. i ꝯſiſtoꝛio palatij.

Cōſtitutio ſpeciali vocabulo dr impatoꝛis vel alteriꝰ pncipis q ꝯſtitutionē facere pt. Et deſcribit ſic. Eſt ius relatū in ſcripti redactum. Vel ſm Hoſt. eſt ius ſcriptū. di. j. §. cū itaqꝫ. Dicit aūt ꝯſtitutio qſi cōmune ſtatutū. Nā papa cū fratribꝫ ſuis cardinalibus. et ceteri plati cū capitulis et canonicis ſuis cōſtitutiones faciunt. de ſen. excō. inter alia. Et de his q fiunt a pla. p totū. Itē legatus. ſynodus puincialis. ſynodꝰ epiſcopalis. pꝛinceps cū pceribꝫ. pfectus ptoꝛio. populus romanꝰ. collegiū approbatū. capitulū facere pnt cōſtitutiōes ſm Hoſt. in ſum. e. ti. nāqꝫ papa. Et ſunt qttuoꝛ ꝟtutes cōſtitutionū. vñ. Quattuoꝛ ex ꝟbis virtutes collige legis. Permittit: punit: imperat atqꝫ vetat. Nā pmittit vt vir foꝛtis petat pmiū. punit ſcelera ꝛ delicta. imperat ꝛ pcipit vt ſtatuta canonica ſeruent. vt clerici regulare ꝓpoſitū ꝛ honeſtū habitū deferētes cōtinenter ꝛ caſte ſtudeāt viuere. Pꝛohibet clericos ſecularibꝫ immiſceri negocijs. Et cōſtitutio ꝯſulit q ꝟtus pōt cōpꝛehēdi ſub pma. nā q ꝯſulit ſatis pmittit.

Cōſtitutoꝛ dr qui p alio ſe ſoluturū pmittit vel aliq facturū. et alteriꝰ in ſe trāſfert vl ſuſcipit obligationē.

Cōſtituere poteſt qlibet q ſe p alio obligaturū pmittit vel obligat. ſm Azo. i ſum. de cōſtitut.

Conſpiratio eſt quedā fraudulenta cōfederatio facta in piudiciū alicuiꝰ pſone vel dignitatis. xxij. q. ij. ſi qs laicus. et eſt palea. ꝛ dr a ſimul ſpirādo. qñ ſcꝫ plꝛes ſpirāt flant et tendūt in vnum: et fit ſine iuramēto a ſpiritu ſuperbie ꝛ elationis. ꝛ oīs talis eſt illicita ſm glo. i. c. exhibita. de iudi. Eſt tñ qñqꝫ licita iuſta ꝛ approbata. vt ſi canonici cōſpirēt de nō obediendo plato excōmunicato. vel de nō eligendo indignū. in dubio tñ pſumitur illicita. vide. xj. q. iij. c. cōiurationū. et. c. ſe. cōſpirationē. Nā ꝯiuratio ē plurium in vnū iuratio.

Conſobꝛini dicunt duaꝝ ſoꝛoꝛū filij. qſi cōſoꝛine dicti. l. cōſobꝛinoꝝ. C. vñ legit. i glo. j. Etiam poſſunt dici ex duobus fratribus nati. licet pꝛopꝛie dicātur fratres cōſanguinei vel patrueles. inſtit. de gra. §. iiij. et. §. plerunqꝫ.

Cōſoꝛtes eiuſdē litis dicunt illi q ſimul agere vel ꝯuenire poſſunt.

Conſul olim dicebat ſenatus magiſtratus. vt. ff. de ſena. et inſti. de iu. na. gen. et ciui. Hodie tñ ꝯſul ſumit a ꝯſulendo. qꝛ reipublice ꝯſulit. Exactis em̄ a romana ciuitate regibꝫ ꝯſtituti ſunt ꝯſules: vt reipublice cōſulentur dicti.

Conſularis dr vxoꝛ ꝯſulis. qꝛ femine nupte pclariſſimis viris pclariſſimarū pſonarū numero ꝛ noīe cenſent ſeu ꝯtinent. vt. ff. de ſena. l. femine nupte. vbi dicit glo. Femine choꝛuſcant radijs maritoꝛum. et in aut. de

cõsulibꝫ.§.hoc itaqꝫ.col'.iiij.

Consult⁹.i.interrogat⁹.sic.ff.de pac.l.itẽ q̃r.vñ.Cõsulo te q̃ro:tibi ꝯsulo ꝯsiliũ do.Cõsultor poscit:qȯ cõsult⁹ bñ noscit.

Consultatio dr̃ in qua alicui papa de iure respondet.Et nota ꝙ ꝯsultus pȯt vẽdere cõsilium suũ.⁊ aduocat⁹ iustũ patrociniũ.nõ tñ ideo iudex sniam vẽdere pȯt.c.nõ sane.xiiij.q.v.licet cõtrariũ videat̃ dicere glo.in c.nõ licet.xj.q.iij.dicẽs.Si doctor sine reuolutione decretaliũ pt̃ ꝯsulere tũc gratis debet facere.Sꝫ ista glo.nõ recipit̃ hodie a doctoribꝫ.q: sic doctor subtilis ⁊ memoriosus minor̃ esset reputatõis q̃ꝫ grossus ⁊ obliuiosus.vt ptꝫ.sꝫ h̃ esset incõueniẽs.vt no.in.c.in noĩe dñi.de testi.

Cõtestatio litis ₰m Hosti.c.ti.est fundamẽtũ iudicij ꝑ petitionẽ i iure ꝓpositã ⁊ ꝯgruã rñsionẽ ad eã secutã aĩo ꝯtestãdi litẽ facta narratio.q̃ obmisso inanibꝫ vexant̃ laboribꝫ ⁊ expẽsis litigãtes.Uel ẽ actoris narratio ⁊ rei respõsio i iudicio facta.Uel ₰m Hoff.ẽ hincinde apud iudicẽ negocij ꝑnci palis facta narratio.ꝑ ꝑncipales ꝓ ꝑsonas nõ ꝑ aduocatos.nisi forte principales adeo fuerint idiscreti vt eoꝝ defect⁹ de lnia iudicis ꝑ alios suppleat̃.et litis ꝯtestatio ꝑpetuat iurisdictionẽ.de of.dele.relatũ.⁊ dꝫ ꝑcedere receptionẽ testiũ nisi ⁊c̃.c.quoniã.vt lite nõ cõtesta.

Contestari litẽ ptꝫ ex dictis.

Cõsumptũ vel cõsumptio est rasio.videlicet qñ dictio vel syllaba abraditur ⁊ alia inscribitur.

Cõtignatio dr̃ lignoꝝ vel tignoꝝ vel alioꝝ rerũ ꝯiunctio.Et qñqꝫ dr̃ tegmen.vñ due edes dicunt̃ esse sub vna ꝯtignatiõe.h̃ ẽ sub vno ⁊ eodẽ tegmine.

Cõsuetudo dr̃ ius q̃ddam moribꝫ.l.assiduis actibꝫ institutũ qȯ ꝓ lege suscipit̃ cũ lex deficit.vt.j.di.ꝯsuetudo.q̃ eñ in scriptꝭ redacta est vocat̃ lex siue ꝯstitutio.q̃ aũt in scriptis nõ est retinet nomẽ suũ ꝯsuetudo.di.j.§.cũ ergo.Uel est vsus rõnalis cõpetenti tp̃e ꝯfirmatus nullo actu ꝯtrario interruptus frequẽti actu seu cõtradictorio iudicio.vl' cui⁹ nõ extat memoria introductus vsuqꝫ cõmuni vtenciũ approbat⁹.c.fi.de cõsue.⁊ si debet ꝑiudicare iuri cõmuni vl' speciali requirit̃ ꝙ sit nõ erronea.nõ cõtra ius diuinũ.Rationabilis ꝑscriptibilis prescripta sciente populo introducta:q̃ maior ps populi vtit̃.et qua vtẽs intẽdit sibi ius acquirere.quã etiã rõ ⁊ veritas sp̃ excludunt.dis.viij.c.veritate.vbi dicit̃.Nemo ꝯsuetudinẽ rõni et veritati ꝑponit.Nam dominus dixit.Ego sum veritas.nõ:ego ꝯsuetudo.ea.dist.c.si cõsuetudinem.et.c.qui cõtempta.

Consanguinitas est attinentia personarũ ex eo ꝓueniẽs ꝙ vna descẽdit ab alia.vel ambe ab eadem.Uel est vinculũ ꝑsonarũ ab eodẽ stipite descendentium carnali ꝓpagine cõtractum.Uel est cõuentio vnius ꝑsone ad aliã ꝓueniẽs ex parentela.⁊ dr̃ cõsanguinitas q̃si sanguinis vnitas.

Cõseruator est iudex dat⁹ ad defendendum aliquos ꝯtra manifestas iniurias iudiciali indagine nõ vtẽs.de offi.dele.c.statuim⁹.li.vj.Et nõ sunt nisi ep̃i et eoꝝ superiores aut abbates vel dignitates.aut ꝑsonatus i cathedralibꝫ ecclesijs obtinentes.de offi.dele.c.vlt̃.li.vj.vbi ponit̃ differẽtia inter cõseruatorẽ et delegatũ.

Consensu dr̃ obligatio ꝯtrahi velut in emptione.locutione.cõductione.ꝑmutatione mandati.ꝓ socio et similibus.In q̃bus dr̃ ideo obligatio cõtrahi cõsensu.q: absqꝫ eo ꝙ res in presenti datur hincinde nascitur ⁊ erit actio et obligatio vtilis et efficax ad agendum.

Cõplexus vel copulatio dr̃ pluriũ in idem in vniuersitate sermonis cõiunctio.Et fit ab hoĩe vel a lege.Ab hoĩe fit tripliciť.vt l.triplici.ff.de ver.sig.Nam aut est cõplexus vel copulatio noĩm tm̃ scꝫ verbis.qñ vnũ nomen sequit̃ aliud immediate cũ copula vel sine.Uerbi gr̃a.dicendo Ticio et Seio.Lego fundũ ꝓ equis portionibꝫ.l.re cõiucti.ꝑmo rñso.ff.de leg.iij.ibi isti nõ sunt re cõiuncti.Sed verbis tm̃:q: vnum sequit̃ aliud immediate cum copula.⁊ idẽ esset si sine copula.quia tunc intelligitur.l.triplici.preallc.in.§.fide.aut ₰m rem tm̃:quãdo ꝑ rem tm̃ fit cõplexus.vt Ticio lego fundũ.et eundem fundũ Meuio lego.l.ꝑalle.re coniuncti.in prin.Aut tertio re ⁊ verbis simul cõplectẽdo res et nomina.vt Ticio ⁊ Seio lego fundum Sempronij.vbi Ticius et Seius sunt cõiuncti verbis ꝓpter verbũ cõplexũ ⁊ re.q: eadẽ re copulantur.Et si qȯ testator censetur cuilibet in

solidū legasse eā rē ꝓbaꝛ. vt. §. si eadē res. insti. de lega. Et ex cōplexo ꝑdictis modis facto hꝫ hec differētia. qꝛ ex cōplexu re tm̄ vel re ⁊ verbis: si vnꝰ cōiunctoꝝ deficit. vel qꝛ repudiat: vel al's nō admittiꝛ in ꝑpetuū. vel interim alter nō in totum admittiꝛ iure nō accrescēdi. l. si sepatim. ff. ꝺ ꝯdi. ⁊ demō. Nā nō pōt ꝑtē agnoscere ⁊ ꝑtē repudiare. l. neminē. ff. de le. ij. et. l. vnica. §. sin aūt ad deficiētis ꝑsonā. C. de cadu. tol. et res ī solidū cuiqꝫ assignaꝛ. ꝺ. l. vnica. §. si ꝟo. Sed in cōiunctis ꝟbis tm̄ si vnꝰ cōiunctoꝝ repudiat vel al's deficit alter admittiꝛ ad ꝑtē deficiētis iure accrescēdi. Et cū onere imposito socio deficiente. vt. l. plane. §. si cōiunctim. ff. de le. j. ⁊. l. vnica. §. ne aūt hoc. de cadu. tol. ꝑalle. Itē si socius interim non admittiꝛ: sed spes est ꝙ admittaꝛ alter iteꝝ ad hāc ꝑtē n̄ admittiꝛ. l. si duobꝫ. ī ꝑn. ff. de le. j. Sūt ⁊ alie differētie ex cōplexu vl' cōiunctione ꝓuenientes. de qbꝫ in tractatu de verbo. signi. q̄ incipit. Verbū. Finaliter ꝰ cōplexus vel ꝯiunctio significat diuersimode ꝺm qꝺ sinit ꝯiungēdi modꝰ: vel qꝺ ius aliud significatū significare declarat.

Cōiunctio aūt legalis ꝺꝛ q̄ lege inducitꝛ: ⁊ significat id qꝺ ipa lex vel alia ex suis vel alterius legis. aut ꝟbis. aut aliter quocunqꝫ mō significare debeat.

Cōtractꝰ est duoꝝ vel pluriū in idē ꝯsensus. Et poniꝛ qn̄qꝫ ꝓ omni pacto cōuentione vel q̄si ꝯtractu. vt si q̄s gessit alteriꝰ negocium vel tutelā. De h̄ vide archi. in. §. ꝯtrahētes. c. romana. de fo. cōpe. li. vj. in glo. verbi mitis. Ideoqꝫ dicimus ꝙ paciscēdo diuersas in vnū trahimus volūtates. vn̄ emptiones. cōductiones et similia cōtractus dicimus. q̄ anio obligatiōis ex ꝯtractu nascunꝛ. Et nota ꝙ etiā aliq̄ obligatiōes dicunꝛ oꝛiri ex q̄si ꝯtractu. in qbꝫ fingiꝛ tacite cōsensus intercessisse. dato ꝙ nō intercesserit expsse. vtpote Heres adeundo hereditatem obligaꝛ creditoꝛibꝫ hereditarijs legatarijs. Et in pluribꝫ alijs casibus de quibus infra.

Cōtrahenda emptio ꝺm Azo. co. ti. ꝯtrahiꝛ solo cōsensu.

Cōtractus etiā est nomē iuris qn̄ nasciꝛ obligatio. l. labeo. §. cōtractū. ff. de ꝟbo. sig. et ibi ꝑ Bar. sicut in simili dicimus de testamento. l. tabularū. ff. quēadmodū testa. aperi. Et ꝺm alios in auten. sacramēta pubeꝝ. C. si aduersus vendi. Et in suo generali nomine ꝯtractus ꝓlatus ꝯtinet tā innominatos q̄ꝫ noīatos cōtractus. vt est glo. suꝑ verbo. in suo noīe. in. l. intelligentiū. ff. de pactꝫ Et hoc valet ꝓ statutꝫ. Bal. no. triplicē eē cōtractū. scꝫ ꝓꝑiū. improꝑiū. et improꝑijssimū. Primus est qn̄ vltro citroqꝫ. i. hinc inde ex vtraqꝫ ꝑte oꝛiꝛ obligatio. §. ꝯtractū in. l. labeo. ꝑalle. vt ī emptione. locatione. Secundꝰ scꝫ improꝑiꝰ est qn̄ solū vna ꝑs obligaꝛ. vt ī donatiōe solū donās ad trahēdū. ⁊ aliqn̄ ꝺ euictiōe. vt no. l. aresto. ff. ꝺ dona. cau. moꝛ. et in mutuo solummō recipiens obligaꝛ ad tantundeꝫ restituendū. ff. si cer. pet. l. ij. Et in stipulatiōe qn̄ solummō vna ꝑs obligaꝛ. nā tūc nō est ꝓꝑie ꝯtractꝰ et ita intelligiꝛ glo. insti. de diui. stipu. §. cōuentionales: q̄ est suꝑ ꝟbo. cōtrahendarū. Tertiꝰ scꝫ improꝑijssimꝰ ē qn̄ ex nulla ꝑte oꝛiꝛ obligatio. sed potiꝰ dissoluiꝛ obligatio facta. vt ē trāsactio facta nudo pacto ex q̄ nō agiꝛ an̄ cōplementū ꝯditionis. De h̄ Salice. in. l. siue apud acta. C. de trāsac. vt etiā est liberatio per acceptilationē. insti. q̄. mo. tol. obli. §. j. et in. l. vbi pactum. C. de trāsac. ꝑ Bar. Et ꝰ si statutū facit mentionē de ꝯtractu: intelligiꝛ de ꝓꝑio tm̄. qꝛ ꝟba statutoꝝ sūt ꝓꝑie intelligēda. l. j. §. si igiꝛ q̄ nauē. ff. de exerci. acti. nisi diceret oēm ꝯtractum. vt in glo. in. §. cōtractū. ꝑalle. Itē cōtractꝰ appellatiōe intelligiꝛ de validis: non de inualidis. vt in aut. sacramēta puberū. ꝑalleg. et ꝯtineꝛ instrumentū. ff. de duo. re. l. eandē. Itē ꝯtineꝛ donatio. C. qꝺ me. cau. l. si donationē. Et generaliter om̄e illud ex q̄ nasciꝛ obligatio appellatiōe ꝯtractꝰ intelligiꝛ. l. si labeo. ff. de le. ij.

Cōtumax a cōtemnēdo ꝺꝛ. Et ꝺm Isi. est q̄ cū parere debet ī iudicio nō cōparet. Et ꝺꝛ qn̄qꝫ vere: qn̄qꝫ ficte vel ꝑsumptiue. Vere cōtumax ꝺꝛ q̄ expsse dicit iudici vel eiꝰ seruienti scꝫ nūcio ipm citanti ꝙ nō ꝯparebit coꝛā ipo. vel q̄ dū cōparet illicētiatus recedit. Ficte ꝟo cōtumax ē q̄ citaꝛ nō tn̄ venit vel latitat. aut facit ꝙ citatio ad ipm nō veniat: aut cū nō apprehēdat. vl' q̄ vocē iudicꝫ audire negligit. Sed isto vltimo casu potius ꝺꝛ vere cōtumax.

Cōtumacia est erga iudicem vel prelatū cōmissa inobediētia. Et est multiplex. Aliqn̄

enim cōmittit in nō veniēdo. Aliqñ in nō rñdendo. Aliqñ in latendo, absentando vł pcurādo ne ad citatum veniat citatio. Aliquādo in nō restituendo. Aliquādo in nō emendando delictū. Aliquādo in nō exhibendo. vide Hoff. de sen. excō. §. excōicatio fieri habet. in sum. ꝛ Guil. in spe. ti. de cōtu. §. j. ꝟ. et nota. vbi distinguit duplicē cōtumaciā. Primo scꝫ verā ꝛ p̄sumptā. Scđo triplicē. scꝫ verā: euidentē et p̄sumptā. vt in glo. nota. in cle. vnica. de do. et contu. q̄ est glo. fi. et p Inno. in. c. q̄rela. de pcur. Bar. i. l. fi. ff. đ ī inte. resti. ꝛ i. l. ex ꝯsensu. §. ij. ff. đ appel. Cy. et Pe. post Jaco. de butri. in. l. pcurandū. §. sin aūt reus. C. de iudi.

Cōtinue et cōtinuo nō semp notat. i. statim. sed recipit interuallū. ff. de ver. obli. l. stipulat⁹ sum. et. ff. de solu. l. ticia. xvj. q. iij. voluimus. et p Bar. l. celsus. ff. de vsuca. vbi pꝯbatis extremis pbatur mediū. Etiā qualiter cōtinue intelligit̄ ponit Bar. in. l. si q̇s ita. ff. de cōdi. et demon. Nam q̇ tenet̄ cum aliquo cōtinue morari nō tenetur quolibꝫ momento cum eo morari. facit hoc ad q̄stionē si testes debeāt pbare q̄ Ticius decem annis cōtinue possedit fundum: sufficit deponere q̄ viderūt eū omni anno colligere fruct⁹ vel arare ꝛc. licet nō ꝯtinue stetERūt i ꝯspectu ticij ꝛ fundi: tñ intelligūt̄ cōtinue p decē annos vidisse.

Cōtradictor qñ dicat̄ legitim⁹ ad ꝯtradicendum alicui actui dimittēdo aliquē in possessionē. vide Bar. in. l. a diuo pio. §. sup rebus. ff. de re iud. et Inno. in. c. cū sup. de re iudi. ꝛ spe. in ti. de acti. §. supest.

Copulatiua orō đ ī qua plura copulant̄ vt in oīb9 verificet̄. et iō ad verificationē ipi⁹ oīm concursus exigit̄ ex pprio significato. Sꝫ hūc ꝯcursum qñq3 diuersimode significat. put diuersa materia vel ali⁹ q̇uis modus significādi significare declarat. Verbi grā ibi. Lego stichū vel pamphilū significat vtrūq3 esse in stipulatiōe vel dispositōe. l. inter stipulantē. §. sed stipulāte. ff. de ver. obli. l. scire debem⁹. in pn. e. ti. et. l. q̄tiēs. ff. de leg. ij.

Copulatiua etiā qñq3 significat ꝯcursum alterius tm̄ put ex significandi mō cōcludit̄. Et ad veritatē copulatiue req̇rit̄ vtrāq3 ptem esse verā. ff. de ꝯdi. insti. l. si heres. et. l. si is q̇. ff. de re. du.

Conuiciū đ q̄si cōuociū. ā concitatione vel cōcentu. i. collectiōe vocū. s. qñ in vnū plures voces ꝯferunt̄. et iniuriā esse labeo ait. ff. de iniur. l. apud labeonē. §. cōuiciū.

Cōuenire est simul in vnū locū venire. Etiam đ ꝯuenire qđ alicui cōpetit fm ꝯditionē suā. vt istud ꝯuenit illi. Itē ꝯuenire capitur qñq3 p ꝯuentione. i. pacto ex ꝯsensu de aliq̇ faciēdo. Cōuenire etiā qñq3 sumit̄ per aliū i iudiciū vocare vł facere euocare. Itē est placere. vñ ꝯuenire inter aliq̇s ē cōplacere inter illos. et conuenit inter te ꝛ me. vt des mihi ħ. Cōuenire mihi ē cōgruere mihi vł adesse mihi: qđ me decet ꝛ honestū ē.

Conuenire me est alloqui me super aliquo facto.

Contuberniū est matrimoniū cōtractum. et pprie seruorum. insti. de nup. in glo. sup verbo. ciues.

Coram. no. Pau. in cōmento de cōfessi. c. ex parte. de elec. vt circa. li. vj. Et intelligitur ita vt p̄sentes intelligāt. ff. de arbi. l. diem. §. forum.

Cornicularij dicunt̄ illi q̇ gerebant cornua. vel aciē in bello. vel q̇ in aures iudicū vota ptulerunt sua.

Cornupeta. Require sup̄ Bos.

Corona q̄ etiā clerica đ. est signū regni et pfectiōis. cū sit circularis carēs angulo in signū carētie sordiū. q2 vbi angul⁹ ibi sordes Se igit̄ ꝛ alios virtutib9 regere ꝛ a sordib9 mūdare debēt q̇ coronas gerūt: et sic i deo regnabūt. xij. q. ij. duo sunt. Et quō rasura tonsura corona differāt ꝛ q̇d significet. vide glo. in ꝟbo tonsurā. i cle. ij. de vi. ꝛ hone. cle. Et differentiā inter dyadema coronā et sertū. vide in cle. vnica. de iureiur. Et nota q̄ rex romanoꝝ coronatur triplici corona. Primo ferrea ab archiepo Coloniēsi Aq̇sgrani. et significat fortitudinē q̄ vincere debet rebelles: et infideles cōculcare. Scđo argētea ab archiepo Mediolanensi in villa Modeceñ. q̄ significat mundiciā ꝛ claritatē quā talis pnceps hře dꝫ. Et hodie vt in plurimū dat̄ in Mediolano in ecclesia scti Ambrosij. vbi Henric⁹ de q̄ loquitur cle. et Sigismund⁹ nouissime fuit coronatus. Tertio coronat̄ corona de puro auro a papa in ecclesia scti Petri ad altare sancti Mauricij. Et q2 aurū est metallū omnib9 excellenti⁹ significat impatorē alijs regib9

Triplici corona rex romanorum coronatur

et ꝑncipibꝫ ĩ potẽtia ꝛ iusticia excellentiorẽ
esse debere. vt in glo. cle. vnice. de iureiur.
et ꝑ Jo. de pla. in ꝓemio iusti.

Corpꝛe viciati dicunt̃ q̃ sunt mutilati in mẽ-
bris vel debilitati ꝓprie sicut q̃ mẽbrũ habꝫ
sed inefficax. vt oculũ cecum. manũ aridã.
crus cõtractũ ꝛc. sic mutilatꝰ ꝓprie dr̃ q̃ ca-
ret aliquo mẽbro.

Corporati id est collegiati. Require supra
Collegiati.

Corporatꝰ vrbis rome dr̃ q̃ ĩ aliq̃ corpꝛe et ꝑ
cipue vrbis scribit̃. sic q̃dlibet mẽbrũ hoĩs
dr̃ corporatũ: vel ciuis factus vel incola. vt
C. de ꝑui. corpo. vr. ro. li. xj.

Corrogare est q̃si simul rogare vel simul col
ligere vel adunare.

Corpꝰ q̃nq̃ dr̃ collegiũ siue vniuersitas cu-
ius caput est prelatus. c. nouit. de his q̃ fi. a
p̃la. Et tale corpꝰ põt hr̃e vnũ sigillũ. de ex
ces. p̃la. dilecta. dr̃ etiã ꝯgregatio cuiuscũq̃
ciuitatꝫ vel ville vel castri hr̃e corpꝰ. Item
q̃libet ꝯgregatio ꝑ iusticia facienda: vt cõ
gregatio scabinoꝝ: vel totiꝰ vniuersitatis.
Itẽ societas causa religionis cui ꝓuisum ẽ
vnũ corpus hr̃e debet instar reipublice. Et
res cões. l. actorẽ siue syndicũ cõmunẽ per
quẽ agere põt. ff. qd̃ cuiusq̃. vni. no. agit̃. l. j.
Item ep̃s cũ capitulo suo facit vnũ corpꝰ:
cuiꝰ ip̃e caput est. sed cũ clero ciuitatis vel
diocesis nõ dr̃ facere vnũ corpꝰ. sic nec ab-
batissa cum clericis suis: licꝫ sit caput vnũ
corpus facit.

Corepi: hi remoti sunt ab eccl'ia. vt. lxviij. di.
§. ꝑsbyteri ꝟo. Et poterãt ꝯstitui ĩ villis vl'
castris. Epi ꝟo nõ nisi in ciuitatibꝫ cõfere-
bant tñ minores ordines.

Corpus etiã vnum dicit̃ qd̃ vno claudit̃ spi
ritu. vt animal. Etiam dicitur quod habet
partes integrales siue sibi coherẽtes. vt do
mus. vel qd̃ habet partes distãtes. vt grex
populus collegium ſm Berñ. de exces. ꝑ-
la. li. vj.

Corruptela est ꝑuersa ꝯsuetudo sacris cano
nibꝫ inimica. de ꝯsue. c. cũ venerabilis. ꝛ de
vi. et hone. cle. cũ decorẽ ꝛc.

Corciula dr̃ morsus freni. vel ſm alios illud
quod come equi imponitur vt curuet̃. C.
nulli licere in fre. et equis ꝛ sellis ꝛc. l. j. lib.
xj. ſm Accur.

Crassature dicunt̃ q̃ fiunt a latronibꝫ in iti-
nere dũ crudeliter cõtra transeuntes cras-
sant̃. de pe. di. j. a crassaturis. Et crassato-
res sunt q̃ prede causa aliq̃d faciũt ꝛ ꝓximi
latronibꝫ habent̃. et sunt ad malũ nitẽtes.
vt est tex. iuncta glo. in. c. capitaliũ. §. cras-
satores. ff. de peñ. et dicit̃ a crassor crassarꝫ.
al's grassor.

Creditor est q̃ alienã fidẽ sequit̃ mutuatã pe
cuniã numerãdo. Generaliter vero credi-
tor dr̃ q̃ ex causa quacũq̃ alienã fidẽ sequit̃
Et dr̃ iõ creditor: q2 credit debitori.

Creta est limꝰ vel gleba. l. si crete. ff. de fur. ꝛ
in glo. magna. l. j. C. de ser. fugi.

Crassari est q̃si crudelit̃ gradi. ij. Regũ. vlti.
Cesset indignatio q̃ crassat̃ ĩ ꝓp'lo. fac. xxiij.
q. ij. militare. ff. de peñ. l. capitaliũ. ad medi
um. Et notat Jo. an. in Cle. j. de peñ. in ver
bo. crassantibꝫ.

Crimen est pctm̃ q̃rela. i. accusatiõe ꝛ dãna-
tione dignissimũ.

Criminũ capitales erant carceris custodes.
qui etiã stratores dicunt̃ a sternẽdo. q2 dã-
natos pungebãt.

Crimen ecclesiasticũ est qd̃ ꝑtinet ad iurisdi
ctionẽ eccl'ie. vt heresis. sacrilegiũ. symonia.
ꝑiuriũ. vsura. adulteriũ. xj. q. ij. ĩ sum. lxxvij
di. c. j. et de fo. cõpe. cum sit generale. vbi d̃
hoc per doc.

Crimen mere ecclesiasticũ est qd̃ ꝑncipalit̃
ortũ a canonibꝫ sumpsit. et solũ corã iudici
bus ecclesiasticꝫ cognosci habeat de cuius
cognitiõe iudices seculares se nullatenꝰ in
tromittere pñt. vt ẽ crimẽ heres̃. Sꝫ crimẽ
mere ciuile ꝑ oppositũ ẽ delictũ legibꝫ ciuili
bus ꝓhibitũ. al's ĩ se nõ pctm̃. vt ĩ ciuitate
ire d̃ nocte pꝰ sonũ cãpane. vl' ꝯsil'e. Crimẽ
ꝟo mixtũ ẽ qd̃ spectat ad foꝝ vtrũq̃ vt ẽ sa
crilegiũ qd̃ spectat ad forũ ecclesiasticũ. et
ꝑt etiã iudex secularꝫ de pena eiꝰ cognosce-
re ꝛ sacrilegũ punire ſm glo. in ꝟbo audi-
uimus. in. c. felicis. de pe. li. vj. et de hoc est
glo. sum. xj. q. j.

Crimẽ lese maiestatꝫ ẽ vbicũq̃ q̃s ꝯ vrbẽ ali
q̃d molit̃. aut q̃ ꝓfugit ad hostes. vel istos
iuuat q̃cũq̃ cã. s. armis: ꝯsilio: vl' pecunia.
vel q̃ subiectas ꝓuincias nitit̃ facere rebel-
les. vl' seditiões aut bella mouet ĩ ciuitate.
vel q̃ ꝑlatũ magistratũ vel ꝑncipẽ occidit.
vel q̃ ꝯ latꝰ eiꝰ militat vel arma fert ꝛ occu
pat ꝯ rẽpublicã. Et idẽ dr̃ crimẽ ꝑduellio-

nis.id est hostile. Nā pduelliones dicunt hostes.sec⁹ si cōmittit h crimē nō ↄtra rēpublicā.q: tūc nō dr pduellionis:sed simpliciter lese maiestatis. Et nota ꝙ nō subditus crimē lese maiestatis nō cōmittit.vt in.§.rursus.i cle.pastoralis.de re iudi. vbi rex sicilie Robert⁹ nō co mō subfuit Henrico impatori ꝙ crimē lese maiestatis in eū cōmiserit.

Crimē heresis in multis cōuenit cū crimine lese maiestatis.et hmōi ꝑm canones ē ꝓprie lese maiestatis.q: ledit rēpublicā. impatorem etiā diuinū ⁊ celestē.

Crimē sacrilegij ꝑm Azo.et ꝑm leges fit ꝓprie qñ sacrū de sacro aufert. Ac etiā ꝑm eū si q̇s nō sacrū de sacro recipit:vl' sacrū de ñ sacro. Sʒ ꝑm leges tūc sacrilegiū nō est:q: qñ res ꝑuate auferūt de sacro tūc actio furti locū hʒ. Hosti.tñ dic ꝙ si accipit sacrū d̄ sacro: vel sacrū de nō sacro sp sacrilegiū fit vt.xvij.q.iiij.quisq̇s.§.simplr. Et sic ꝑm leges req̇runt duo vt fiat sacrilegiū. Primo vt auferat res sacra. Scđo de loco sacro. q̇rū alterū sufficit ꝑm canones. Sʒ pone. statutū ē vt faciēs sacrilegiū sic puniat.q̄ro an intelligat ꝑm ius ciuile vl' cano. Solutio.si statutū sit a ciuitate intelligit ꝑm leges.l.oēs ꝓpli.ff. de iusti.et iur.si fit ꝑ epm intelligit ꝑm canones. Dñs Catbo putat ꝙ etiā ꝑmo casu intelligat ꝑm cano.q: disponit de reb⁹ ecclesiasticis.ẽ dʒ intelligi ꝑm materiā subiectā.l.j.C.de edict.succe.vbi ē casus a ↄtrario.ꝙ grad⁹ cōputāt ꝑm leges exceptis causis matrimonialib⁹. Querit idē dñs catbo.sacerdos dixit missam i domo laici:dimisit ibi calicē q̇ subtract⁹ est. an cōpetit actio furti an sacrilegij. Nō sacrilegij q: de iure ciuili nō est sacrilegiū rē sacrā de loco nō sacro asportare. Nec actio furti:q: calix est res sacra q̄ i nulli⁹ bonis ē. Dicit Rab.fulgo.cōpetere actionē furti.q: talis est in domo dei.cui⁹ loco dñs dom⁹ intentare pōt actionē furti.et forte q̇libet h posset.ff.de iusti.et iur.l.j.§. hui⁹ studij.et etiā in v̄bo.sacerdotes. Sʒ de iure cano. intentatur crimen sacrilegij.

Crimen peculat⁹ ꝑm Azo.co.ti. locū habet ꝓ pecunia publice recepta vl' intercepta:vel q̇cunq; mō cōtaminata.vt si in aurū vel argentū vel in es publicū aliq̇s ferrū vel simile aliq̇d inducat.i.adijciat. Idē est in sacra re.vt in vasis ecclesie. Idem est in religiosis.vt in ornamētis:sepulcris ⁊c.

Crimen stellionatus ꝑm Azo.co.ti. dr a q̇dam animali reptili quod dicit stellio.⁊ est quasi simile serpenti. stellionatū quasi diuersis coloribus pictum sicut celū stellis. Et cōmittit hoc crimen q̇ in varietate animi rem aliquam alteri pignori obligatam siue pignoratam alij postea obligat.⁊ dr a stellione.quia sicut ille vermis est vari⁹ in colorib⁹:sic ille q̇ cōmittit hoc crimen ē varius in ore ⁊ inconstans in mente. Deinde tñ illud crimen locū habet generaliter qñ deficiente in criminib⁹ alia speciali actione equū ē aliter subuenire ↄtra delinquentē. Sicut eñ in peculiarijs actio dat de dolo in subsidiū.ita in criminib⁹ quibuscūq; vbi titulus deficit criminis crimen stellionat⁹ obijcitur. vt si quis vendidit tibi massam electri pro argēto. vel simile.aut auricalcū pro auro.

Crimē fraudati census cōmittit cū q̇s furat publicā pecuniā sibi accōmodatā.

Crimen fraudate annone est cum portitores furantur victualia a republica ad exercitum missi.

Crimen piaculare est qđ morte expiat.

Crimen ↄcussiōis cōmittit q̇ ꝑtextu officij sibi concessi extorquet cōminādo aliq̇d ab inuito. Et tali crimine punit q̇s pena quadrupli.j.q.vij.sanxim⁹.in fi.tā laic⁹ q̄ȝ clericus punit pena ↄcussionis.xxiij.q.j.militare. Cui⁹ ↄtrariū tenet glo.in v̄bo.q̄druplū.di.xviij.§.porro.

Criminum alia sunt priuata vt illa quorum executio.i. accusatio vel denūciatio ꝑtinet tm̄ ad illos q̇bus inferunt.vt furta: dāna illata:et iniurie. Alia sunt publica: quoruȝ executio dat cuilibet de ꝓplo. Qm̄ ad publicam vtilitatē spectat ne maleficia maneant impunita.vt sūt homicidia.patricidia.adulteria.post q̄dragesimū tñ diem.vt.l. iure mariti.C.de adulte. Itē crimē lese maiestatis. Itē sūt q̄dā crimia excepta.s. ad q̄rū accusationē ⁊ testificationē etiā laici ↄ clericos admittūt si bono zelo ꝓcedāt. Et sunt ista.crimē symonie.heresis.⁊ lese maiestatis et sacrilegij.de q̇b⁹ vide ↄcor.i glo. sum.ij.q.vij.vbi addit crimē dilapidatōis.⁊.c.cū p.manconella.de accu. Et nota ꝙ crimen dr q̇nq; modis. Primo sumit pro quolibet

peccato siue mortale siue veniale sit. Scdo p crimine irrogāte infamiā. qd est accusatiōe et damnatiōe dignū. Tertio p pctō qd euenit ex deliberatiōe siue mortale siue veniale sit: qd nō delet nisi p pniam. Quarto qd semel cōmissum sufficit ad cōdemnationē: nō tn̄ infamat. Quinto qd irrogat ppetuā infamiā. vt no. xxv. di. c. vnū orariū. §. nūc āt. et. lxxxj. di. apostolus. vnū. Si qlibet ē pctōr nō tn̄ qlibet est criminosus.

Crisma fit ex duobus liquoribus. s. oleo: per qd puritas mētis et nitor ɔsciē. Et ex balsamo p quē odor fame figurat. vt est tex. in. c. vnico. de sacra vnc.

De C V

Cuniculus est riuus directus coopertus. vt ē glo. in. l. sup iter. ff. de aqua plu. ar. vbi dr. q ille cui debet seruitus aque ducēde p riuū pōt facere cuniculū. id ē de aperto riuo coopertum.

Cubicularij dicunt serui q cubiculū dn̄i sui procurant.

Curator dr q curā alicuius gerit defendendo ipm a pretore sm leges legitime datus. Vel sm alios ē ille q res adolescētis administrat. Dat aūt sm eos curator pncipalit rebus: et secūdario psone. Tutor vo pmo et pncipalit dat psone et scdario rebus vel primonio. Et hec ē differētia vna inter tutorē et curatorē. Alia ē differētia. qr tutor datur pupillis ifra. xiiij. ānū existētibus. Sz pcurator dat eisdē vlterius ad. xxv. annū. i masculis ab etate. xiiij. et i feminis ab etate. xij.

Curia media breuis ē locus vbi reddit ius. vl habitatio pncipis. sz media lōga ē meretrix. vn̄. Curia ius curat: meretrix ē dicta curia.

Curialis dr ille q est de officio curie. vl iudicis obnoxius. i. obligatus. et adulat pncipibus di. xxxvij. nōne. Vn̄ curiales dicimus oēs q qcunqz ɔditione obligati sūt curie alicuius publice ptāt siue milites siue aduocati sint siue iudices siue officiales siue histriones. et breuiter quoscūqz siue hn̄tes officiū bonestum siue inbonestū.

Curiositas sumit p subtilitate nimia cura exqsita. de renūc. c. j. li. vj. Nā curiosi de his q nō multū expediūt sepe disceptāt. ð re iudi. abbate sane. li. vj. Qd tn̄ faciendū nō est vt in. c. j. ð pal. et. c. ij. de here. li. vj. et. C. ð sū. tri. et fi. catho. l. nemo.

Custodia et exhibitio reoꝝ. vt dicit Azo sm legistas ē custodia q fit in carceribus publicis et etiā phibet carceres puatos. vt ptz. ff. et C. de pna. carce. mibi.

Cupe sunt vasa facta cā portandi fructus.

Culleus vl culcipenus est idē qd saccus in q portat triticū. et maxie de corio q supponit eq. Vel dr saccus coreus in q ponunt interficientes parētes. l. vnica. C. de his q pa. vl li. occi. vbi dr insuitus culleo cū cane et gallo gallinacio vipera et symea.

Cum accipit interdū p et. ff. de le. j. l. ticio. §. nihil. et de v. obli. l. qdcūqz. §. nō solū. Etiā interdū accipit p si. et pncipalr notat tps et nō ɔditionē nisi in ɔsequētia. l. cētesimis. ā fi. ff. de v. obli. Etiā fac adiunctū videri accessoriū nō pncipale sic ɔiūctio. vt. l. si fundum. ff. ð fun. instru. Et nota q hec dictio cū. inuenit i duabus ptibus orōnis. Vno mō est ppositio et ɔstruit cū ablatiuo. Alio mō est aduerbiū tpis. Primo mō significat dupliciter. s. accessorie et pncipalit. Accessorie ibi. Lego seruū cū veste. equū cū capistro. fundū cū eius instrō. l. j. ff. de pecu. le. l. si cū fundū. ff. de fun. instru. et instru. lega. Idē i ɔtractu. vt depono fuū cū veste. l. j. §. q deposita. ff. deposi. Et ibi no. p glo. et doc. Et est effectus q nō dz depositarius restituere accessoriū sine pncipali. Et si seruus morit sine culpa depositarij vestis p se peti pt: alis locupletaret depositarius sine cā cū iactura aliena: qd esset iniquū. de re. iur. locupletari. li. vj. Principlr aūt scdo mō ɔiūgit qn̄ res ɔiūgit qrū vna nō est alteri accessoria. vl cū psonas ɔiūgit et patrē aut matrē. l. iij. et. iiij. ff. de pecu. §. si qs. insti. de legi. et licz int filiū et matrē et patrē nō sit eq pncipalitas q ad honorē debitū et reuerētiā q debet parētibus a liberis et nō ecōtra. Est tn̄ pncipalitas eqlis int eos q ad effectū iuris. nā extincto legato i pre vl mre: nō seqt g q i liberis extinctū sit. qr aīa q pncipalius ē in psona est a deo et nō a pre vel mre. Itē ex cōmuni mō loquēdi dictio cū signat accessionē honoris inter psonas. vt dicēdo. veni mecū. signat te mihi accedere associādo accessorie. secus i dictiōe: vt dicendo. ego et tu eamus. qr signat vtrūqz pncipalē. Sz ibi. dn̄s vobiscū. non pōt significare q dn̄s accedat vobis. qr hoc nō patit summa et imutabilis maiestas. Et nō refert si pponat accessorium: sic dicēdo.

depono capistrũ cũ equo.lego instrumen-
tum cũ fundo.ar.l.ꝑposteri.C.de testa.nisi
essent alie cõlecture ex qb⁹ ɔcluderet volũ-
tas testãtis.legãtis.vel ɔtrahentis. Itẽ di
ctio cũ posita circa numerũ non includit.
ꝑbi gr̃a. Testator deposuit apud Seium
cc.et legãdo bona.dicit Seio.ccc.cũ.cc.q̃
apud eũ deposui lego.nõ includũt cũ.ccc.
l.si is q̃ ducẽta.in pn.ff.de re.du. Sed cũ:
put est aduerbiũ significat tps et dilationẽ.
qñq₃ et ɔditione.qñ etiã accelerationẽ tẽ-
poris ⁊ dilationẽ signat:ibi.pmitto cũ Ti-
cius morietur.l.nã et si.ff.de cõdi.et demon.
tps et cõditionẽ signat ibi.lego Ticio im-
puberi cum.xiiij.annoꝝ erit.l.si ticio.ff.qñ
di.lega.ce.fa.l.q̃.pmisit.de cõdi.et demon.
Itẽ signat tps et nõ ɔditionẽ:ibi.lego Ti-
cio cũ ipe morietur.l.heres meus.in pn.ff.de
cõdi.et demõ.idẽ in.l.ex his verbis.C.qñ
di.le.ce.Qñq₃ nec tps nec dilationẽ signifi
cat:vt ibi.pmittis decẽ cum petiero vbi sta
tim cũ petit soluere tenet. Quãdoq₃ etiã ni
hil significat.et frustratorie ponit.vt ibi.le
go cũ heres adierit hereditatẽ.l.ij.ff.de ver.
sig.Bar.pdicta ponit.et in.l.gallus.§.j.ff.
de libe.et posthu.vbi ponit differẽtiã inter
et ⁊ cũ.vt no.in.l.stichum q̃ meus.ff.de le.
j.an inducat cõditionẽ vel demonstrationẽ
de hoc tex.singularis in.l.si ita fuerit.§.fi.
ff.de manumis.testa.⁊ quãdo inducit copu
lam.in.l.illi cum illo.ff.de vsufruc.lega.et
qñ est cõiunctio nõ faciens cõditionẽ.in.l.
demõstratio.ff.de cõdi.et demõ.et quãdo
est aduerbiũ tũc iungit verbo futuri tpis.⁊
principaliter notat tps.et in cõsequentiam
cõditionem.vt no. Bar.in.l.j.ff.de condi.
et demonstra.

De DA

Almatica ẽ ve-
D stis qua mõ vtunt oẽs diaconi ex
cõsuetudine in solennitatibus.vt
lxxvj.di.de ieiunio.Antiqui⁹ tñ sine ɔces-
sione pape nec episcopis nec diaconis lice
bat hec vestis.di.xxiij.c.oĩs filius.

Damnũ est diminutio vel ademptio patri-
monij.et dr̃ a demo vl' diminuo fm Hosti.
ff.de dam.infec.l.iij. Etiã qñq₃ damnũ est
lucrũ cessans.de q̃ an veniat i ɔdemnatio
nẽ.no.in.c.cõquestus.de vsur. Et diuiditur
damnũ sicut Actio.q₂ alia est de dãno da
to.alia de dãno infecto. Et actio de dãno
dato cõpetit ex.l.aq̃l'.Reqre sup Actio le-
gis aq̃lie.Duo aũt in hac actiõe requirunt
sc₃ ꝙ damnũ datũ sit.et ꝙ culpa dantis p̃-
cesserit.Et aliud ẽ dãnoꝝ restauratio ⁊ ex-
pensarũ satisfactio.vt de iniu.et dã.da.c.in
nr̃a.Dat aũt alicui damnũ in psona hoĩs.
puta si seru⁹ castret.vel siľe.et etiã in bestijs
vel alijs reb⁹.de q̃ materia vide Hosti.de
iniu.⁊ dã.da. Nec q̃libet actio iniuriarũ ẽ
ꝓpria.q₂ actio dãni dati ciuilis ẽ.put p₃ p
legistas et Hosti.vbi sup.

Damnũ infectũ fm spe.de no.ope.nũcia.in
tractatu libelloꝝ.§.nũc dicam⁹.dr̃.si edifi-
ciũ alicui⁹ ruinã minat edificio vel pdio al-
terius vicini.tũc em̃ edificij istius vel pdij
dñs a dño edificij ruinã minãtis petere pt
ꝙ sibi caueat noĩe damni infecti:q̃ stipula
tio cõtinebit totũ interesse isti⁹ vicini.ff.e.
ti.l.stipulatiõe.⁊.l.s₃ ⁊ si ɔditiõe.et.l.damni
infecti.Et damnũ pateris qñ reb⁹ tuis ali-
q̃d decrescit:nõ qñ accrescit.qñ aũt lucruz
amittis:damnũ nõ pateris.Etiã q̃ddã dã-
nũ siue interesse est circa rẽ.vt si subtraxisti
mihi instrumẽta q̃b⁹ possessio firmat tene-
ris mihi ad dãnũ.qd ɔtingit ꝓpter ablatio
nẽ instrumẽtoꝝ:et q̃ddã damnũ est extra rẽ.
Differũt etiã damnũ ⁊ iactura.vt no.Joh.
an.in nouella de elec.q₂ sepe.li.vj. Et nota
ꝙ q̃ occasionẽ damni dat damnũ dedisse vi
detur.ff.de re iudi.l.is q̃ damnũ.et.c.si cul-
pa.de iniur.et dã.da.et iõ tenet si dat ope-
rã rei illicite.et etiã si licite dũ nõ adhibet di
ligentiã quã põt.

Dãnas in iure ciuili qñq₃ est nomẽ adiecti-
uum oĩs generis.idẽ valẽs ꝙ dãnat⁹.vt in
l.dãnas esto.ff.de vsu.et vsufru.⁊.l.si plu
rib⁹.ff.de leg.ij.pmo r̃nso.§.et si ita legatũ.
al's capiẽdo in multis legib⁹ nõ esset stru-
cta cõgruitas.

Dapifer dicit ferens dapes.et est nomen of
ficij magne dignitatis in curia imperato-
ris.vñ inter proceres eligentes imperato-
rem cõputatur.

Dapsilis est ille qui liberaliter fm mensurã
cõmunicat.

Dare in arte notariatus dupliciter capitur.
scilicet proprie ⁊ improprie.Proprie quã-
do res data trãsit in dominiũ accipiẽtis.vt
in instrumẽtis in q̃bus agitur de re.alie.et